UNIVERZITA KARLOVA V PRAZE

Právnická fakulta

Katedra finančního práva a finanční vědy

Zdaňování příjmů fyzických osob ze závislé činnosti

Diplomová práce

Zuzana Uhnáková

Vedoucí diplomové práce: **Praha, duben 2011**

prof. JUDr. Marie Karfíková, CSc.

Čestné prohlášení

Prohlašuji, že jsem předkládanou diplomovou práci vypracovala samostatně, všechny použité prameny a literatura byly řádně citovány a práce nebyla využita k získání jiného nebo stejného titulu.

V Praze dne 8. 4. 2011 Podpis

Poděkování

Chtěla bych poděkovat paní profesorce JUDr. Marii Karfíkové, CSc., vedoucí mé diplomové práce, která mě svojí výukou inspirovala k výběru tématu diplomové práce a za její trpělivost, se kterou mě usměrňovala k jejímu zdárnému ukončení.

OBSAH

1. Úvod…….…….….5

2. Daně z příjmů obecně…….……...….7

2.1. Charakteristika daní – pojem, definice a funkce daně 7

2.2. Historický exkurz vývoje daní z příjmů 11

2.3. Dělení daní 16

2.4. Daňová soustava v České republice 20

3. Daň z příjmů FO ze závislé činnosti a funkčních požitků….....22

3.1. Platná právní úprava dle zákona č. 586/1992 Sb. 22

3.2. Pojmové vymezení 23

3.3. Porovnání dřívějších úprav dani z příjmů 33

3.4.Konkrétní příklady 35

4. Daň z příjmů FO v právní úpravě států EU a USA…….….….39

4.1. Slovenská republika 39

4.2. Evropská Unie 43

4.3. Spojené státy americké 45

5. Závěr…….53

6. Seznam příloh…….……..……..……..56

7. Použitá literatura……..…….65

8. Summary in English…….……66

1. Úvod

Problematika daní se setkává se stále větším zájmem široké veřejnosti, což je výrazně ovlivněno faktem, že každý z nás ji pociťuje bezprostředně při povinnosti některou z daní hradit, stejně tak, jako při užívání veřejně poskytovaných služeb, které jsou z daňových příjmů hrazeny. Pojem daň je spojován s existencí státu, nebo organizovaného celku a institucemi, které tento celek představují, tedy parlamentem, vládou a dalšími orgány státu v dnešním vyjádření.

Daň z příjmu je daň vybíraná na finančním důchodu osob, korporacích nebo jiných právnických osobách. Různé příjmové daňové systémy existují, sahat od jednotné daně k systému progresivní daně. Daň vybíraná na příjmu společností je často nazývána společnou daní, korporační daní z příjmu nebo obchodní daní. Individuální daně z příjmu obecně zdaní celkový příjem jednotlivce.

Ve své práci bych ráda srozumitelně vysvětlila daně jako takové, které jako také jsou mnohokrát pro obyčejného člověka doslova „utajenou informací“ a proto se lidi často štítí této problematiky i když v dnešním světě je otázka daní a hlavně zdaňovaní fyzických osob každodenním tématem. Myslím jsi, že vyvstává potřeba zatraktivnění témat daní pro společnost a hlavně snaha polidštění jednotlivých výrazů a mechanismů, který celý systém daní ovládají. Aby se problematika daní a zdaňování pohybovala nejenom ve slovnících lidí „vyvolených“, kteří tomu rozumějí, ale aby jsi průměrný občan dovedl odpovědět na základní otázky a dovedl vykonat jednodušší úkoly, které dnes patří ke každodennímu životu.

Daň z příjmů fyzických osob je po DPH a dani z příjmů právnických osob nejdůležitějším zdrojem příjmů státního rozpočtu České republiky. Proto jsem se zaměřila na téma, která je každému blízká z každodenního života a která se každého dotýká a to zdaňování příjmů fyzických osob ze závislé činnosti a funkčních požitků. Týká se největšího počtu poplatníků, neboť jde o zdanění příjmů za práci ve mzdě.

Jak můžeme vidět, otázka zdaňování příjmů fyzických osob se dostala i do vysokých kruhů politického života a tak se tato daň stala jedním z důležitých bodů volební kampaně politických stran. Všechny významnější politické strany ji chtěly

výrazně pozměnit, ačkoli, jak už to u politických programů bývá, jednalo se spíše o vypichování akcentu na jednotlivé body a technické prvky daně.

Takže bych se v příštích stranách své práce pokusila vyvrátit výrok známého fyzika a držitele Nobelovy ceny Alberta Einsteina, že "nejtvrdější věc na světě rozumět je daň z příjmu."

2. Daně obecně

2.1. Charakteristika daní – definice a funkce daně

Budeme-li hledat definici (vymezení) pojmu daň v nejdostupnějších a nejzávaznějších písemných materiálech používaných v běžné praxi, tedy v zákonech či předpisech, dojdeme k prvnímu závěru. Legislativní normy České republiky (daňové zákony) pojem daň vůbec nespecifikují, a to ani zákon o správě daní a poplatků. Daňověprávní teorie se sice už delší dobu v zásadě shoduje v tom, které jsou základní charakteristické rysy a pojmové znaky daně, ne vždy však dochází i k zakotvení legální definice tohoto finančněprávního institutu.

A protože český právní řád legální definici pojmu daně neobsahuje, musíme se obrátit na vědeckou obec a pokusit se možná co možná nejvíc nadefinovat tento základní pojem.

Daň je povinná zákonem určená platba do veřejného rozpočtu, která se vyznačuje neúčelovostí a neekvivalentností, tzn., ukládá se jako jednostranná povinnost bez nároku plátce na plnění ze strany státu.[1] Daně jsou placené pravidelně v určitých intervalech nebo při určitých okolnostech, např. darování nebo dědění. Daně jsou dnes obvykle placeny v penězích, dříve byly běžné platby v naturáliích či ve formě roboty nebo vojenské služby.

Daň je platbou:

- nedobrovolnou, povinnou, vynutitelnou – placení daní je nařízeno zákonem,
- nenávratnou – zaplacenou daň nelze požadovat zpět,
- neekvivalentní – neexistuje nárok na adekvátní plnění za daň,
- neúčelovou – plátce daně nemůže ovlivnit, na co budou daně použity,
- ve prospěch veřejného rozpočtu,
- obvykle opakovanou.[2]

[1] KUBÁTOVÁ, Květa. Daňová teorie a politika. Praha: EUROLEX BOHEMIA. 2000 s. 13.
[2] Viz blíže www.wikipeda.org

Daň je jedním z těch finančněprávních institutů, které vznikly se státem, souběžně s ním se vyvíjely a přizpůsobovaly se jeho potřebám. V podmínkách současného tržního hospodářství daně slouží nejen na obstarávání finančních prostředků pro potřeby státu a samosprávy, ale zároveň mají působit na chování podniků i jednotlivých domácností s cílem odstraňovat poruchy hospodářského růstu a zabezpečovat hospodářskou rovnováhu. Daň je finančněprávním institutem, který je třeba posuzovat a zkoumat z hlediska jeho historického vývoje.

Můžeme konstatovat, že daň jako právní a ekonomický institut možno vymezit těmito charakteristickými znaky:

- daň je vždy určité peněžní plnění;
- daň je peněžní plnění mocensky ukládané státem určitým povinným subjektům; je možné ji uložit jen na základě obecně závazného právního předpisu;
- výše daňového zatažení musí být předem určená v příslušném právním předpise;
- při jednotlivých daních jsou předem určeny termíny jejich splatnosti;
- daň je zpravidla opakující se peněžní plnění
- daň se vybírá na úhradu veřejných, hlavně státních potřeb.[3]

Charakteristickým rysem daní je skutečnost, že splnění daňové povinnosti nezakládá nárok na žádné konkrétní plnění ze strany státu. Tom jsou daně neekvivalentní, na rozdíl od dalších druhů veřejných plateb.

Nemůžeme ovšem zapomínat ani na vymezení pojmu daň z ekonomicko-finančního hlediska. Definice má obvykle tuto podobu: *daň představuje finanční vztah mezi oprávněným a povinným daňovým subjektem upravený zákonem, který je jedním z realizačních nástrojů hospodářské a sociální politiky státu.*

Účel daní

Důvodem existence daní je nutnost získat prostředky na financování veřejného sektoru – k financování funkcí státu a veřejné správy, jako jsou:

- armáda a vojenská obrana obecně,
- udržování veřejného pořádku, dodržování zákonů, včetně ochrany práv, majetku apod.,

[3]GRÚŇ, Lubomír. Finanční právo a jeho instituty. 2. aktualiz.vyd.Praha: Linde, 2006. s. 94.

- tvorba a údržba infrastruktury,
- náklady na provoz veřejné správy,
- přerozdělování bohatství.

Státy používají daně zejména k částečnému či úplnému financování některých veřejných služeb, jako například:

- starobní důchody a péče o staré osoby (tvoří obvykle největší náklad státu),
- zdravotní péče (obvykle druhý největší náklad státu),
- vzdělávání,
- sociální péče,
- podpora v nezaměstnanosti,
- ochrana přírodního bohatství a životního prostředí,
- veřejná doprava. [4]

Tyto služby mohou být z daní financovány buď úplně, nebo mohou daně pouze doplňovat individuální pojištění či spoření, které jsou však někdy nařízeny zákonem (tehdy do jisté míry tvoří další formu zdanění).

Funkce daní

Daně jsou produktem politiky a představují jeden z nejdůležitějších nástrojů řízení hospodářství státu. To znamená, že jsou důležitým nástrojem fiskální politiky státu.

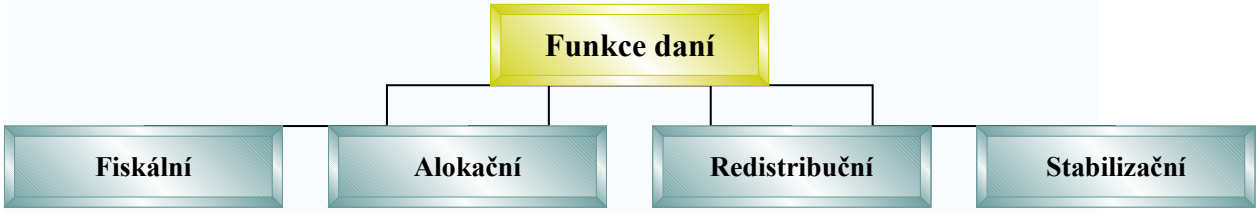

Jednotlivé funkce daní jsou odvozeny od funkcí veřejných financí, neboť právě daňové příjmy tvoří jejich nejpodstatnější část a daně tedy plní totožné základní funkce. Těmito základními funkcemi jsou:

[4] Viz blíže www.wikipeda.org

Funkce fiskální: cílem daní je vytvořit dostatečný objem zdrojů pro úhradu veřejných výdajů. Tato funkce je funkcí nejstarší a je velmi úzce spjata s funkcí následující.[5] Vychází se ze skutečnosti, že daně tvoří podstatnou část příjmů státního rozpočtu a rozpočtu obcí. Prostřednictvím daní (nejen daní, ale i dalších druhů peněžních plateb) se odčerpává část důchodů právnických a fyzických osob do soustavy veřejných peněžních fondů. Tato funkce je někdy taky nazývána *akumulační funkce*.[6]

Funkce alokační: část vytvořených zdrojů je užívána pro produkci veřejných statků, které jsou poskytovány buď zcela zdarma, nebo za ceny nižší, než jsou vynaložené náklady na jejich produkci. V minulosti šlo o zabezpečení mocenských struktur státu z hlediska jejich financování. V současnosti tato funkce souvisí se zabezpečováním veřejných statků. Stát, resp. orgány územní samosprávy alokují finanční prostředky získané především z výnosů daní do soustavy veřejných rozpočtů, kde jsou určeny na zabezpečení veřejných statků (obrana, justice apod.). Taky to znamená, že daň nastupuje tehdy, když selhává trh.

Funkce (re)distribuční: bez vlivu státu by působení ekonomiky vedlo ke vzniku velmi výrazných rozdílů v dělení bohatství a celková úroveň by byla velmi nízká. Proto stát (vláda) prostřednictvím daní odebírá část vytvářených důchodů jejich vlastníkům a pomocí plateb různého druhu (transferů) vyrovnává tyto rozdíly. Způsob rozdělování a určení místa použití vytvořených zdrojů je pravděpodobně nejsložitější a politicky (veřejně) nejcitlivější záležitostí. Míra a způsob redistribuce mohou být v jednotlivých zemích rozdílné, hlavně v závislosti na intenzitě státních zásahů do hospodářského a společenského dění. Podstatou této funkce je umožnit, aby daně měly aktivní účast na ovlivňování rozsahu a struktury výroby.

Funkce stabilizační: zdroje získané prostřednictvím daní mohou být použity pro řešení rozdílů, nestability v tržním mechanizmu. Užití zdrojů v ekonomice z úrovně státu pak lze označit za makroekonomický nástroj, kterým jsou tedy i daně. Tato funkce se začala

[5] Jen výjimečně se můžeme setkat s daní, která fiskální funkci neplní. Například ekologická daň uložená na produkt ohrožující životní prostředí může mít za cíl vymýtit výrobu a spotřebu daného produktu, a tím vlastně zlikviduje sebe sama.
[6]Grúň,Lubomír. Finanční právo a jeho instituty.2. aktualiz.vyd.Praha: Linde, 2006. s. 96.

uplatňovat v souvislosti s hospodářskou krizí začátkem 30. let minulého století. Jejím smyslem je ponechat ekonomickým subjektům více finančních zdrojů k investování. Jde o skutečnost, že daně svým působením na celkovou poptávku mohou tlumit cyklické výkyvy v ekonomice.

Výpočet těchto funkcí není vyčerpávající. Více autorů uvádí některé další funkce, které jsou ovšem jen deriváty uvedených základních funkcí.[7]

2.2. Historický exkurz vývoje daně z příjmu

Daňový systém jakožto souhrn zásad upravujících ukládání a vybírání berní, tvoří část správy veřejné. Proto lze o něm mluvit ve státech teprve tenkrát, když se vlastní správa veřejná již utvořila. Daňový systém nevyvíjí se tudíž hned se založením státu, nýbrž mnohem později. Různé platební povinnosti odpovídající soudobému institutu daní byly známy již ve středověku, i když lze o daních mluvit v dnešním slova smyslu až v 18. století, kdy byly konstruovány jejich náležitosti.

Daně existují od časů, kdy lze zaznamenat vznik prvních státních útvarů. Již v Bibli se lze dočíst, že desátá část úrody by se měla dát stranou na přerozdělení a na podporu kněží.

Území České republiky

Historicky nejstarší zmínkou o zavedení dávky daňového charakteru na našem území pochází z 10. století, kdy byl za vlády knížete Václava vytvořen **celní regál**. V souladu s celosvětovým vývojem byly daně v českých zemích původně dobrovolnou naturální platbou svobodných občanů a obyvatel královských měst. Až Boleslav I. zavedl první povinnou daň, a to **daň míru**.

Zde však bude ponechán stranou vývoj celé daňové soustavy na našem území a bude sledován **vývoj samotné daně z příjmů, ve smyslu daně** co by povinné kvalifikovaným způsobem stanovené částky, která víceméně pravidelně odčerpává na nenávratném principu část nominálního důchodu ekonomického subjektu ve prospěch

[7] V současnosti se už neuvádí sankční funkce daně, která ještě v 50. letech minulého století nacházela prostor v historicko-teoretických pracích.

veřejného peněžního fondu,[8] a **ve smyslu přijmu**, co by příjmu peněžního, nepeněžního (naturálního) dosaženého i směnou.[9]

Počátky daně z příjmů nalezneme až ve 12. století, do kterého je datován vznik kontribucí. **Kontribuce** na našem území měly charakter majetkových a výnosových daní, ve kterých lze spatřovat předchůdce daně z příjmů. **Výnosové daně** byly stanoveny na základě vnějších znaků jako např. počet tovaryšů, počet oken, výměra pozemku atd., nejednalo se tedy prakticky o zdanění samotného příjmu jedince nýbrž prostředků k jeho dosažení. Církev a šlechta byla pod vlivem teorie o „trojím lidu" daňově osvobozena.

V 16. století se daňová správa dostala do rukou stavů. V roce 1517 stavovský sněm vydal Berní předpis, který je považován za první náznak české daňové soustavy. Tímto předpisem byla stanovena nejen všeobecná daň z majetku nýbrž také daň z výnosu kapitálu. V roce 1522 již existovaly tři přímé daně. Vedle **daně z majetku** se jednalo o **daň z hlavy a daň z příjmů**. Na přelomu 16. a 17. století byl zaveden tzv. **„třicátý"**. Tento institut představoval odvod třicetiny výnosu ze všeho, co bylo v zemi prodáno. V tomto období můžeme nalézt taktéž daň důchodovou, která v sobě obsahovala daň z kapitálu stanovenou pevnou částkou a daň z peněz uložených na úrok.

Za vlády Marie Terezie a Josefa II. byly kontribuční daně nahrazovány trvalou řádnou platbou. **Řádná daň** měla dvě formy tzv. **„militare ordinarium"**, byla povinná a postihovala výtěžky půdy v držbě měšťanů a poddaných (půda rustikální), a **„militare extraordinarium"** postihující výtěžky vrchnostenské půdy (půda dominikální) a byla dobrovolná. V období sestavování prvních katastrů byla řádná daň změněna v daň pozemkovou. Josef II. zavedl její jednotnou sazbu (dominikální i rustikální půda byla zdaňována rovnocenně) a odňal šlechtě a církvi právo neplatit daň.

Ke konci **18. století** byla zavedena jednotná **kontribuční daň reální**, která postihovala jak vlastnictví či držbu pozemku (pozemková daň), tak i výnos domů a živností. Dále zde nalezneme daň úrokovou a daň třídní, která byla stanovena podle druhů příjmů a počátkem 19. století se štěpila na daň výdělkovou a daň osobní, jejíž předmětem na

[8]MRKÝVKA, Petr, PAŘÍZKOVÁ, Ivana, RADVAN, Michal, ŠRAMKOVÁ, Dana, NOVÁKOVÁ, Petra. Finanční právo a finanční správa. 2. díl. Vyd. 1. Brno : Masarykova univerzita, 2004. ISBN 80-210-3579-X., s. 5.

[9]MRKÝVKA, Petr, PAŘÍZKOVÁ, Ivana, RADVAN, Michal, ŠRAMKOVÁ, Dana, NOVÁKOVÁ, Petra. Finanční právo a finanční správa. 2. díl. Vyd. 1. Brno : Masarykova univerzita, 2004. ISBN 80-210-3579-X., s. 5.

místo příjmu se stala samotná existence jedince a dosažení věku 17 let (tzv. daň z hlavy).
V roce 1848 bylo zřízeno ministerstvo financí a daňová soustava byla opětovně transformována. V oblasti daní z příjmů byla zavedena **osobní daň z příjmů** postihující pouze fyzické osoby rozdělena do čtyř tříd lišící se základem daně. **První třída** byla koncipována jako daň z hlavy, jejímž plátcem byla hlava rodiny za všechny členy rodiny, kteří dosáhli věku 16 let. Daň **ve druhé třídě** postihovala majitele domů a pozemků. Předmět daně **ve třetí třídě** byl čistý výtěžek obchodníků, živnostníků, průmyslníků a příslušníků svobodných povolání, jednalo se o výdělkovou daň stanovenou pevnou sazbou z čistého výdělku těchto profesí. **Čtvrtá třída** zahrnovala služební platy zaměstnanců převyšující zákonem stanovenou hranici, které byly zdaněny progresivní sazbou. Došlo tak k prakticky k dvojímu zdanění příjmu jedince, který byl nejprve stižen daní výnosovou a podruhé osobní daní z příjmů.

Poslední úpravu daňové soustavy v rámci rakousko-uherské monarchie provedl národohospodář Böhm - Bawerk. Pod jeho vedením byl v roce 1986 vydán **zákon o osobních daních přímých**, který vytvořil ucelenou soustavu **daní výnosových** doplněných o daň důchodovou s názvem **osobní daň z příjmů**. Předmětem daně výnosové byl čistý úhrnný důchod jedince představující úhrn všech peněžitých příjmů, nepeněžitých příjmů včetně nájemné hodnoty bytu a hodnoty výrobků, který živnostník vyrobil a užil pro vlastní potřebu. Poprvé zákon umožňoval odečíst od tohoto úhrnu přípustné srážky, co by výdaje na dosažení, zabezpečení a udržení těchto příjmů včetně úroků z dluhů. Předmětem osobní daně z příjmů se stal důchod až od určité hranice jeho výše a byl zdaňován progresivní sazbou od 0,6% do 5%.

V roce 1916 došlo k zavedení **válečné daně** s progresivní sazbou od 5% do 45%, jíž byly podrobeny válečné zisky podnikatelů a společností. Za první republiky byla daň z příjmů řazena do skupiny dávek přímo vyměřovaných a byla tvořena všeobecnou daní výdělkovou, výdělkovou daní z podniků veřejně účtujících, daní z důchodu, daní z příjmů, daní z vyššího služného a tantiémovou dávkou. Později byla vytvořena daň z převodu statků a z pracovních výkonů, představující daň obratovou, a daň přepychová. V roce 1927 proběhla daňová reforma, která rozdělila přímé daně na **daň důchodovou**

a daně výnosové. Předmětem daně důchodové byly veškeré příjmy fyzické osoby, respektive celé její domácnosti, pokud přesahují daněprosté minimum. Sazba daně byla progresivní s dvaceti stupni progrese od 1% do 29%. Daň byla vybírána na základě daňového přiznání podávaného po uplynutí ročního zdaňovacího období a poplatník, kterým byla určena hlava rodiny, byl povinen platit čtvrtletní zálohy. U některých druhů důchodů byla již také zavedena i srážková platba daně přímo u zdroje (např. mzda). Do **daní výnosových** se řadila **všeobecná daň výdělková, zvláštní daň výdělková, pozemková daň, domovní daň, daň rentová, daň z tantiém, daň z vyššího služebného a daň z obohacení**. Jednalo se o daně postihující zvláštní druhy příjmu jako např. výnos individuálního podniku, příjem z pronájmu, odměny členů společných orgánů akciové společnosti, služební platy atd. Určitou zvláštností byl tzv. **branný příspěvek**, který byl 10% přirážkou k důchodové dani a byl vybírán bez ohledu na pohlaví u všech fyzických osob ve věku od 25 do 50 let v případě, že ve svém životě nevykonaly vojenskou službu po dobu nejméně 12 týdnů.

Zřízením **protektorátu Čech a Moravy**, co by autonomní jednotky s pravomocí vykonávat svá práva včetně daňových ve shodě se zájmy Říše, byl přerušen samostatný vývoj berního práva na našem území. K zásadnějším změnám avšak nedošlo, byly upravovány jen přirážky k jednotlivým daním a došlo ke zrušení daně přepychové. Po druhé světové válce byl v roce **1946** vydán **zákon o dávce z majetku**, která představovala tzv. **milionářskou dávku** vybíranou za účelem odstranění válečných škod.

V roce 1948 pak byla odstartovaná tendence diskriminace příjmů z podnikatelské činnosti, která postupně kulminovala. U daně z příjmů nejdříve došlo k mírnějšímu daňovému zatížení příjmů z pracovního poměru než příjmů kapitálových. Po provedení daňové reformy k 1.1.1954 se ale daňový systém rozdělil na daně placené podnikatelskou sférou a poplatky placené obyvatelstvem. Podnikatelská sféra měla plnit roli hlavního zdroje veřejných rozpočtů a byla zatížena neúměrně vysokým daňovým břemenem, naproti tomu zdrojům z přímého zdanění obyvatelstva byla určena pouze okrajová role v rámci veřejných rozpočtů. Stejně neúměrně jako podnikatelská sféra bylo daňově zatíženo i soukromé podnikání. Reforma zavedla taktéž **důchodovou daň**

družstev a jiných organizací, daň z obratu a u podniku socialistického charakteru **daň z výkonu**.

V roce 1990 byla daň z příjmů představována systémem odvodů do státního rozpočtu, **důchodovou daní, zemědělskou daní, daní ze mzdy, daní z příjmů z literární a umělecké činnosti a daní z příjmů obyvatelstva**. Systém odvodů do státního rozpočtu zahrnoval odvody z objemu mezd, odvody ze zisku, odvody z odpisů základních prostředků, odvody cenové a regulační, které byly podniky povinny ve stanovené sazbě odvádět do státního rozpočtu (např. obecná sazba z odvodu mezd činila 50%, sazba odvodu ze zisku 55%). **Důchodové dani** podléhaly podniky, jejichž zakladatelem byl národní výbor, dále družstva, zájmové sdružení občanů, obchodní společnosti a další. Předmětem daně byl zisk, který byl zdaněn progresivní sazbou dle jeho výše, a to 20% do 200.000,- Kčs výše zisku a 55% ze zisku přesahující částku 200.000,- Kčs. **Zemědělská daň** postihovala veškeré příjmy plynoucí z užívání pozemků vedených v evidenci nemovitostí jako zemědělská půda a jejím poplatníkem byl uživatel pozemku. **Daň ze mzdy** se vztahovala na mzdy a platy. Sazba byla určena jako klouzavě progresivní a činila maximálně 20% ze mzdy, která přesáhla výši 2.400,- Kč, s možností jejího zvýšení či snížení až o 70% dle počtu vyživovaných osob, pohlaví a věku. **Dani z příjmů obyvatelstva** podléhali soukromí podnikatelé, jejichž příjmy byly zdaňovány klouzavě progresivní sazbou od 15% do 55% dle výše základu daně.

Po listopadu 1989 stát opětovně začal podporovat soukromé podnikání a pro jeho rozvoj byla již v roce 1991 **daň z příjmů obyvatelstva** obohacena o řadu úlev, odpočitatelných položek, možnosti rychlého odpisování, výdajových paušálů včetně odkladu placení daně ve výši 60% v prvním roce podnikání, 40% ve druhém roce podnikání a 20% ve třetím roce podnikání. Z důvodu nutnosti modernizace celého daňového systému a jeho přiblížení k evropským standartům bylo rozhodnuto o vytvoření zcela nové daňové soustavy, což se stalo k 1. 1. 1993. V oblasti **daně z příjmů** byl zaveden systém přetrvávající dodnes, kdy daň z příjmů byla rozdělena do dvou základních skupin, a to **daň z příjmů fyzické osoby** (slučující daň ze mzdy, daň z příjmů z literární a umělecké činnosti a daň z příjmů obyvatelstva) a **daň z příjmů**

právnické osoby (slučující odvody do státního rozpočtu, důchodovou daň a zemědělskou daň).[10]

2.3 Dělení daní

Základním způsobem klasifikace daní je dělení na *daně přímé*, kterou platí poplatník sám na vlastní účet, a na *daně nepřímé*, které platí plátce daně, ovšem na účet poplatníka (od kterého předem daň vybere, např. formou přirážky k ceně).

Daňová soustava představuje souhrn daní vybíraných v určitém státě v určitém čase. Z právního hlediska to jsou jednotlivé daně upravené v daňových zákonech. K faktorům podmiňujícím členitost daňové soustavy patří velikost státu, organizační členění státu, forma a intenzita zapojené státu do mezinárodních integračních procesů.

Daňový systém je širší pojem, pod kterým v zjednodušeném vyjádření rozumíme soustavu daní,

- právně, organizačně a technicky konstituovaný systém institucí, které zabezpečují správu daní, jejich vyměřování, vymáhání a kontrolu,
- systém nástrojů, metod a pracovních postupů, které tyto instituce uplatňují ve vztahu k daňovým subjektům.[11]

[10] ŠIROKÝ, Jan. Daňové teorie s praktickou aplikací. Praha: Linde Praha. 2006, s. 25 an.
[11] Grúň, Lubomír. Finanční právo a jeho instituty. 2. aktualiz.vyd.Praha: Linde, 2006. s. 115.

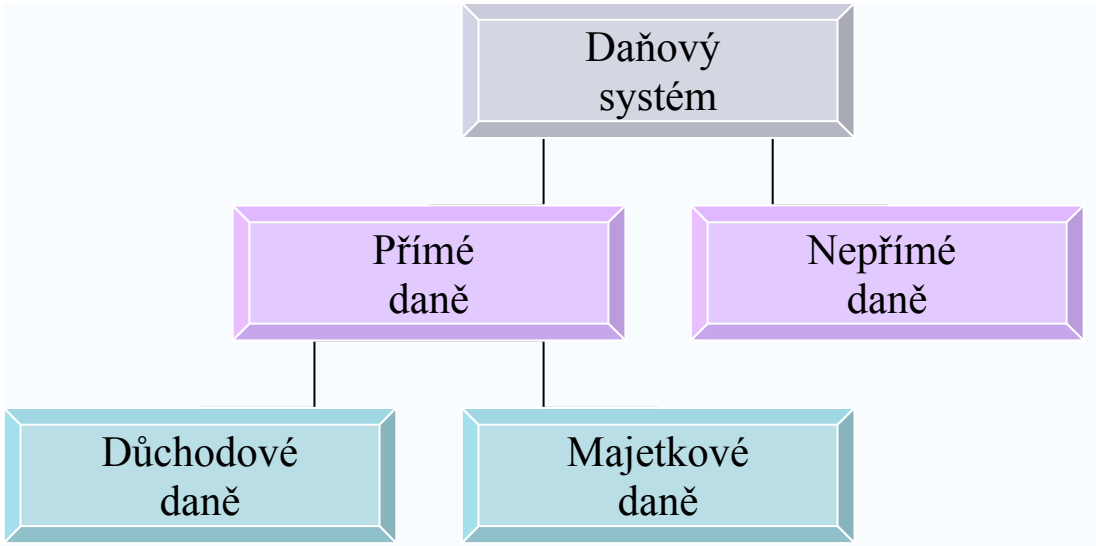

Daně se třídí dle různých kritérií. Jedno z nejzákladnějších rozlišení daní je **podle vazby daně na důchod poplatníka** na daně přímé a nepřímé.

Daně přímé: platí poplatník na úkor svého důchodu a předpokládá se, že je nemůže přenést na jiný subjekt. Postihují zdaňovaný příjem při jeho vzniku.

- Daně důchodové
- Daně majetkové
- Daň z hlavy

Daně nepřímé: předpokládá se, že je subjekt, který daň odvádí, neplatí z vlastního důchodu, ale že je přenáší na jiný subjekt. Daň je přenesena prostřednictvím zvýšení ceny. Nepřímé daně se spojují s příjmem při jeho upotřebení.

- Daň ze spotřeby
- Daň z obratu
- Daň z přidané hodnoty

Z hlediska **předmětu daně** se rozlišují daně majetkového charakteru (např. daň z nemovitosti) a daně důchodového charakteru (např. daň z příjmu).

Podle **daňového určení**, tj. podle druhu rozpočtu, do kterého plynou, klasifikujeme daně jako státní, municipální (obecní), vyšších územněsprávních celků (krajů)nebo jako výlučné (svěřené), sdílené.

Dle **techniky ukládání daňových povinností** rozdělujeme daně na katastrové a tarifní. Katastrové daně berou za základ poplatníkovy poměry zachycené ve zvláštních katastrech, např. daň z nemovitostí. Tarifní vyměřují daň dle sazebníku.

Dle **periodicity vzniku daňové povinnosti** rozlišujeme daně

- pravidelně se opakující (daň z příjmu),
- daně případové (daň dědická).

Podle **vazby na objekt**

- daně osobní, které adresně vyjadřují platební schopnost povinného subjektu,
- daně in rem (z věcí), resp. reálné daně.

Podle **použité sazby daně**

- daně progresivní,
- daně proporcionální,
- daně degresivní.

Podle **statusu povinné osoby**

- daně fyzických osob,
- daně právnických osob.

Podle **časového kritéria vyměřování daní**

- daně placené předem,
- daně placené se zpětnou platností.

Optimální daňový systém

V souvislosti s reformou veřejných financí se hodně mluví o jednotlivých konkrétních opatřeních. Málokdy je však diskutován teoretický základ veřejných financí. Ku příkladu jaká jsou kritéria na optimální daňový systém. Jaké vlastnosti by měly mít daně. Těmto otázkám se věnuje velmi málo pozornosti, ačkoli jsou z hlediska dlouhodobé prosperity klíčové.

Požadavky na optimální daňový systém výstižně formuluje Joseph Stiglitz. Dobrá daň ("dobrá" míněno z hlediska logické konsistence a věcné správnosti ekonomické teorie, nikoli z hlediska výše konkrétní sazby) má mít podle Stiglitze tyto vlastnosti:

1. **ekonomicky efektivní:** neměla by zabraňovat efektivní alokaci finančních prostředků v ekonomice.
2. **administrativně jednoduchá:** daň je vymahatelná s minimem nákladů.
3. **flexibilní:** daň lze snadno změnit v případě změny ekonomických podmínek.
4. **transparentní:** poplatníci by měli znát výši své daňové zátěže v hrubém i v čistém vyjádření (po započtení transferů).
5. **spravedlivá:** vertikálně i horizontálně.

Aby daňový systém byl dobrý a správně fungoval je důležité, aby se řídil pravidly, podle kterých se spravují jednotlivé daně a daňový systém jako celek. Takovéto pravidla nazýváme **daňové zásady.**

Moderní daňová teorie formuluje dva základní daňové principy:

1. **spravedlnost**
2. **efektivnost**

2.4 Daňová soustava v České republice

Daňový systém České republiky je ve svých hlavních znacích podobný systémům většiny vyspělých zemí, zejména evropských. Daňové příjmy pocházejí zhruba ve stejné míře z nepřímých a přímých daní. Daňový system v České republice funguje tak jak ho známe dnes od 1.1. 1993.

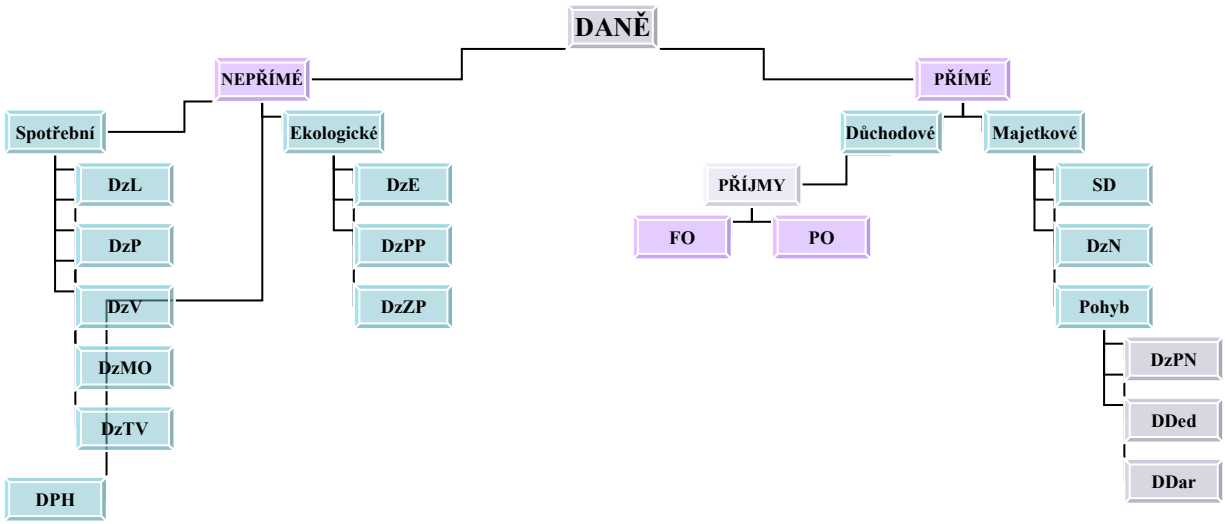

Přímé daně

Daň z příjmu fyzických osob má jednotnou sazbu ve výši 15 %. Vypočítává se ze základu daně sníženého o nezdanitelnou část a o odčitatelné položky. Daní jsou zatíženy příjmy zaměstnanců a osob samostatně výdělečně činných. Daň zaměstnanců je strhávána zaměstnavatelem, osoby samostatně výdělečně činné platí zálohy a každoročně podávají daňové přiznání s vyúčtováním daně z příjmu. Každý plátce daně si může od daně odečíst řadu slev na dani, jako například základní slevu či slevu na manželku. Dividendy a úrokové příjmy jsou zdaněny 15 % srážkovou daní.

Daň z příjmu právnických osob s účinností od 1. 1. 2010 je stanovena ve výši 19 % (v roce 2009 byla 20 %). Investiční fondy a investiční společnosti podléhají nižší sazbě daně ve výši 5 %. Právnické osoby platí zálohy daně a následující rok podávají daňové přiznání s vyúčtováním daně z příjmů. V roce 2005 došlo také ke zkrácení dob odpisování u movitého majetku. Byla zrušena zvláštní odečitatelná položka umožňující

odečíst 10 % hodnoty investice a byla zavedena nová odečitatelná položka ve výši 100 % výdajů vynaložených na vědu a výzkum.

Daní z nemovitostí jsou zatíženy pozemky a budovy. V případě pozemků je základem daně buď výměra pozemku, nebo cena pozemku. Sazba daně závisí na způsobu využití pozemku. Pro výpočet daně je rovněž podstatný koeficient, který se odvíjí od umístění pozemku. V případě staveb je základem daně zastavěná plocha, sazba závisí na užití stavby. Roli opět hraje koeficient odvozený od lokalizace stavby. Zdaňovacím obdobím je kalendářní rok.

Silniční daní jsou zatížena pouze vozidla, která jsou používána nebo určena k podnikání. Vozidla používaná výlučně pro osobní potřeby jsou od daně osvobozeny. Sazby daně jsou stanoveny jako pevně dané roční částky. V případě osobních vozidel závisí výše daně na zdvihovém objemu motoru vozidla, zatímco v případě nákladních vozidel na počtu náprav a celkové hmotnosti.

Sazby **dědické a darovací daně** se pohybují od 1 do 40 % a jejich výše je stanovena v závislosti na vztahu mezi zůstavitelem/dárcem a nabyvatelem (dědicem nebo obdarovaným). Dědictví mezi dětmi a rodiči dani nepodléhají.

Sazba **daně z převodu nemovitostí** je stanovena ve výši 3 %. Daňovým základem je buď cena nemovitosti zjištěná na základě posudku, nebo skutečná prodejní cena, a to ta vyšší z těchto dvou cen. Daň platí převodce (prodávající).

Od 1.1.2008 bylo zákonem o stabilizaci veřejných rozpočtů doplněna o 3 nové daně k ochraně životního prostředí, které taky nazýváme **ekologické daně.** Jsou zařazeny mezi daně nepřímé a jsou to: **daň ze zemního plynu, daň z pevných paliv a daň z elektřiny.** Účelem ekologických daní je omezování existence negativních externích jevů, které ovlivňují životní prostředí. Může se jednat např. o daňový postih výroby freonů, umělých hnojiv, elektrické energie (někdy označovaná jako „zelený haléř"), vypouštění odpadních vod apod. I když při *daňové reformě* k 1. 1. 1993 bylo původně uvažováno i v České republice se zavedením ekologických daní, ve skutečnosti k tomu

nedošlo. Zkušenosti zemí, které ekologické daně zavedly, jsou dosti rozporné a je spíše více argumentů proti jejich zavedení než pro. Ve skutečnosti však „čisté" ekologické daně prakticky neexistují, většina samostatných ekologických daní je svou podstatou *daní ze spotřeby*. Existuje však řada daní s výraznými ekologickými aspekty. Vedle toho existuje řada *poplatků* (dálniční poplatek, poplatky za odnětí pozemků plnění funkce lesa, poplatek za povolení vjezdu aj.) a *odvodů* (odvod za odnětí zemědělské půdy) ekologické povahy.

3. Daň z příjmů fyzických osob ze závislé činnosti a funkčních požitků

3.1. Platná právní úprava dle zákona č. 586/1992 Sb.

Daň z příjmů lze považovat za jednu ze základních složek daňových soustav státu. Významnost této daně vyplývá nejen ze skutečnosti, že zajišťuje podstatnou část příjmů plynoucích do veřejných rozpočtů, nýbrž také tím, že postihuje pravidelně příjem poplatníka a citelně tak zasahuje do jeho soukromé sféry. Lze ji zařadit do kategorie daní přímých, daní důchodových, daní vybíraných srážkou i daní vybíraných na základě daňového přiznání, daní se shodnou osobou plátce a poplatníka stejně jako daní, kde osoba plátce a poplatníka totožná není.

Daň z příjmu ze závislé činnosti, tedy zejména zdanění platů a mezd, je co do počtu poplatníků nejrozsáhlejší. Přitom současně zahrnuje patrně nejrozsáhlejší možné varianty z hlediska pravidel pro stanovení základu daně ze všech daňových zákonů. Povinnosti u této daně má současně jak poplatník, tedy zaměstnanec, tak zaměstnavatel, který je plátcem daně (přinejmenším u záloh na daň). Vzhledem ke složitosti stanovení základu daně a existenci daňových postihů vyplývajících z případného nesprávného postupu je kvalitní, odborné zpracování mzdové agendy velmi podstatné pro každý podnik. Kromě pravidel daných zákonem o dani z příjmů je však stejně tak nezbytná dobrá znalost souvisejících zákonů, a to zejména zákona o veřejném zdravotním pojištění a zákona o sociálním zabezpečení, neboť jejich ustanovení přímo ovlivňují stanovení dílčího základu daně ze závislé činnosti.

Daň z příjmů fyzických osob (dále jen DPFO) je daní přímou, která s účinností od 1. 1. 1993 nahradila daň ze mzdy, daň z příjmů z literární a umělecké činnosti a daň z příjmů obyvatelstva. Je upravena zíkonem č. 586/1992 Sb., o daních z příjmů, ve znění pozdějších předpisů (dále jen zákon o daních z příjmů). Jelikož daň z příjmu se dotýká vysokého počtu obyvatelstva a taky vzhledem na ekonomický vývoj krajiny, je teda věcí každodenní i tento zákon se pravidelně mění.[12]

3.2. Pojmové vymezení

Základem pro pojmové vymezení je už výše uvedený zákon o daních z příjmů. Systematika zákona o daních z příjmů je přehledná. Já se budu věnovat hlavně části I., která se zapodívá se základnímy pojmy jako je poplatník (§2), předmět daně (3§), příjmy osvobozené od daně (§4), základ daně (§5), příjmy ze závislé činnosti a funkčních požitků (§6) a taky sazbou daně (§16). Tématu mé práce se taky týká část III. zákona o daních z příjmů, která obsahuje společná ustanovení pro všechny daně z příjmů.

Poplatníci daně z příjmů

Poplatnící daně z příjmů se dělí na dvě základní skupiny, a to daňové rezidenty a daňové nerezidenty.

Za **daňové rezidenty** jsou dle české právní úpravy považovány fyzické osoby s bydlištěm na území České republiky nebo fyzické osoby obvykle se zde zdržující, což znamená, že na území České republiky pobývají nejméně 183 dnů v kalendářním roce nepřetržitě nebo v několika souvislých blocích. Bydliště zákon definuje jako místo, kde má poplatník stálý byt za okolností, z nichž lze usuzovat na jeho úmysl trvale se v tomto bytě zdržovat. Do skupiny daňových rezidentů jsou taktéž zařazeny právnické osoby se sídlem nebo místem svého vedení na území České republiky. Místem vedení zákon rozumí adresu místa, odkud je právnická osoba řízena. Daňovým rezidentům je uložena tzv. neomezená daňová povinnost, což znamená, že jsou povinni zdaňovat jak příjem získaný na území České republiky tak příjem získaný v zahraničí.

Do skupiny **daňových nerezidentů** spadají dle zákona takové fyzické a právnické osoby, které v případě fyzických osob nemají na území České republiky bydliště ani se

[12] www.wikipedia.org

zde obvykle nezdržují nebo jsou určeny mezinárodní smlouvou anebo spadají do skupiny osob zdržující se na našem území jen za účelem studia či léčení, a v případě právnických osob mají své sídlo a místo svého vedení mimo území České republiky. Daňový nerezidenti jsou poplatníky s omezenou daňovou povinností vztahující se jen na příjmy plynoucí ze zdrojů na území v České republice.[13]

Úprava daňového domicilu neboli podmínek, za nichž je poplatník považován za daňového rezidenta, je předmětem taktéž **nadnárodních opatření**, která jsou pro Českou republiku závazné. Jedná se o dvoustranné mezinárodní daňové smlouvy o zamezení dvojího zdanění uzavřené Českou republikou s jednotlivými státy a o úpravu dané problematiky v rámci Evropské unie.

O **dvoustranných mezinárodních smlouvách o zamezení dvojího zdanění** všeobecně platí, že nesmí ukládat povinnosti nad rámec vnitrostátního práva a vést tak ke zhoršení postavení daňového poplatníka. Jejich hlavní cílem je jednoznačně stanovit rezidenci poplatníka za situace, kdy je osoba dle vnitrostátních právních předpisů daňovým rezidentem v obou státech. V praxi se vyvinuly **čtyři pravidla pro určení daňového domicilu**:

1. **Stálý byt a středisko životních zájmů** – toto pravidlo vychází z předpokladu, že osoba je daňovým rezidentem pouze toho státu, ve kterém má stálý byt. V případě, že osoba disponuje stálým bytem v obou státech, je daňovým rezidentem toho státu, ke kterému má užší osobní a hospodářské vztahy (tzv. středisko životních zájmů)
2. **Obvyklé zdržování se** – nelze-li použít pravidlo číslo jedna, předpokládá se, že osoba je daňovým rezidentem státu, ve kterém se obvykle zdržuje. K interpretaci tohoto pojmu je nutno použít komentáře Vzorové smlouvy o zamezení dvojího zdanění OECD, který uvádí, že srovnání musí zachycovat dostatečně dlouhé období. Obecně postačí, pokud pobyt např. přesáhne třetinu počtu dní v příslušném roce, v případě že v žádném jiném státě osoba nepobývala déle.
3. **Státní příslušnost** – nevede-li ani pravidlo dvě k určení rezidentství, je osoba daňovým rezidentem státu, jehož je státním příslušníkem
4. **Vzájemná dohoda** – selhaly-li všechny výše zmíněné postupy, je daňové rezidentství stanoveno na základě dohody příslušných úřadů smluvních stran

[13] § 2 zákona č. 586/1992 Sb., o daních z příjmů, ve znění pozdějších předpisů

V rámci Evropské unie je problematika dvojího zdanění korigována převážně na základě směrnic spadající do oblasti opatření podporující volný trh. Jedná se zejména o tyto směrnice:

- Směrnice Rady 90/434/EHS, o společném systému zdanění při fúzích, rozděleních a převodech
- Směrnice Rady 90/435/EHS, o společném systému zdanění mateřských a dceřiných společností v Evropské unii
- Směrnice Rady 2003/48/ES, o zdanění příjmů z úspor ve formě úrokového charakteru
- Směrnice Rady 2003/49/ES, o společném systému zdanění úroků a licenčních poplatků[14]

Předmětem daně z příjmů fyzických osob (dále jen "daň") jsou

a) příjmy ze závislé činnosti a funkční požitky (§ 6),
b) b) příjmy z podnikání a z jiné samostatné výdělečné činnosti (§ 7),
c) c) příjmy z kapitálového majetku (§ 8),
d) d) příjmy z pronájmu (§ 9),
e) e) ostatní příjmy (§ 10).[15]

Příjmy ze závislé činnosti

Příjmy ze závislé činnosti jsou veškeré příjmy, které zaměstnavatel poskytuje zaměstnancům, kromě těch, které se nezahrnují do základu daně nebo jsou vyňaty ze zdanění a příjmů osvobozených od daně.

Funkčními požitky

Rozumíme odměnu za výkon funkce, a to od poslanců a členů vlády až po odměny za funkce v orgánech obcí, státních orgánech, občanských a zájmových sdruženích, komorách apod.

[14] DĚRGEL, Martin. Daňový domicil. Daně a právo. 2006. č. 6. s. 12 an.
[15] § 3 odst. 1 zákona č. 586/1992 Sb., o daních z příjmů, ve znění pozdějších předpisů

V **§ 3 odst. 4** [16]nám zákon vyjmenovává také příjmy, které předmětem daně nejsou jako např. příjmy získané nabytím akcií nebo podílových listů, zděděním, vydáním nebo darováním nemovitosti nebo movité věci anebo majetkového práva, úvěry a půjčky, příjmy z rozšíření nebo zúžení společného jmění manželů, příjem plynoucí z titulu spravedlivého zadostiučinění přiznaného Evropským soudem pro lidská práva, příjmy získané převodem majetku mezi osobami blízkými v souvislosti s předčasným ukončením provozování zemědělské činnosti zemědělského podnikatele, příjem plynoucí z vypořádání mezi podílovými spoluvlastníky rozdělením majetku podle velikosti jejich podílů, příjmy z vypořádání společného jmění manželů, částka uhrazená zdravotní pojišťovnou, o kterou byl překročen limit regulačních poplatků a doplatků na léčiva nebo potraviny.

Naopak **§ 4 zákona** [17]o daních z příjmů pojednává o příjmech, které se osvobozují od zdanění jako např.

- nepeněžní plnění vynaložená zaměstnavatelem na odborný rozvoj zaměstnanců
- hodnota stravování poskytovaného jako nepeněžní plnění zaměstnavatelem zaměstnancůmke spotřebě na pracovišti nebo v rámci závodního stravování zajišťovaného prostřednictvím jiných subjektů,
- hodnota nealkoholických nápojů poskytovaných jako nepeněžní plnění ze sociálního fondu,
- nepeněžní plnění poskytovaná zaměstnavatelem zaměstnancům z fondu kulturních a sociálních potřeb, ve formě možnosti používat rekreační, zdravotnická a vzdělávací zařízení, předškolní zařízení, závodní knihovny, tělovýchovná a sportovní zařízení nebo ve formě příspěvku na kulturní pořady a sportovní akce;
- zvýhodnění poskytovaná zaměstnavatelem provozujícím veřejnou dopravu osob svým zaměstnancům a jejich rodinným příslušníkům ve formě bezplatných nebo zlevněných jízdenek,
- příjmy ze závislé činnosti vykonávané na území České republiky, plynoucí poplatníkům uvedeným v § 2 odst. 3 od zaměstnavatelů se sídlem nebo bydlištěm v zahraničí, pokud časové období související s výkonem této činnosti nepřesáhne 183 dnů

[16] zákon č. 586/1992 Sb., o daních z příjmů, ve znění pozdějších předpisů
[17] zákon č. 586/1992 Sb., o daních z příjmů, ve znění pozdějších předpisů

v jakémkoliv období 12 měsíců po sobě jdoucích; osvobození se nevztahuje na příjmy z osobně vykonávané činnosti umělců, sportovců, artistů a spoluúčinkujících osob vystupujících na veřejnosti a na příjmy z činností vykonávaných ve stálé provozovně,

- hodnota nepeněžních darů poskytovaných z fondu kulturních a sociálních potřeb podle příslušného předpisu, u zaměstnavatelů, na které se tento předpis nevztahuje, hodnota nepeněžních darů poskytovaných za obdobných podmínek ze sociálních fondů
- peněžní plnění za výstrojní a proviantní náležitosti poskytované příslušníkům ozbrojených sil a naturální náležitosti poskytované příslušníkům bezpečnostních sborů podle zvláštních právních předpisů, zvláštní požitky poskytované příslušníkům bezpečnostních sborů podle zvláštního právního předpisu a úhrada majetkové újmy podle zvláštního právního předpisu,
- hodnota přechodného ubytování, nejde-li o ubytování při pracovní cestě, poskytovaná jako nepeněžní plnění zaměstnavatelem zaměstnancům v souvislosti s výkonem práce, pokud obec přechodného ubytování není shodná s obcí, kde má zaměstnanec bydliště, a to maximálně do výše 3 500 Kč měsíčně,
- mzdové vyrovnání vyplácené podle zvláštních předpisů ve výši rozdílu mezi dávkami nemocenského pojištění,
- náhrada za ztrátu na důchodu přiznaná podle zákoníku práce za dobu před 1. lednem 1989 a vyplácená po 31. prosinci 1992,
- peněžní zvýhodnění plynoucí zaměstnancům v souvislosti s poskytováním bezúročných půjček nebo půjček s úrokem nižším, než je obvyklá výše úroku, zaměstnavatelem z fondu kulturních a sociálních potřeb podle zvláštního předpisu a u zaměstnavatelů, na které se tento předpis nevztahuje, ze sociálního fondu nebo ze zisku (příjmu) po jeho zdanění, jedná-li se o návratné půjčky poskytnuté zaměstnanci na bytové účely do výše 100 000 Kč nebo k překlenutí tíživé finanční situace do výše 20 000 Kč a u zaměstnance postiženého živelní pohromou do výše 1 000 000 Kč na bytové účely a do výše 200 000 Kč k překlenutí tíživé finanční situace,
- zvláštní příplatek nebo příplatek za službu v zahraničí poskytovaný v cizí měně podle zvláštních právních předpisů vojákům a příslušníkům bezpečnostních sborů vyslaným v rámci jednotky mnohonárodních sil nebo mezinárodních bezpečnostních sborů mimo území České republiky po dobu působení v zahraničí,

- odstupné podle vyhlášky č. 19/1991 Sb., o pracovním uplatnění a hmotném zabezpečení pracovníků v hornictví dlouhodobě nezpůsobilých k dosavadní práci, vyplácené pracovníkům přeřazeným nebo uvolněným ze zdravotních důvodů pro pracovní riziko, nemoc z povolání, pracovní úraz nebo onemocnění vznikající nebo se zhoršující vlivem pracovního prostředí,
- příjmy do výše 500 000 Kč poskytnuté zaměstnavatelem jako sociální výpomoc zaměstnanci v přímé souvislosti s překlenutím jeho mimořádně obtížných poměrů v důsledku živelní pohromy, ekologické nebo průmyslové havárie na územích, na kterých byl vyhlášen nouzový stav, za předpokladu, že tyto příjmy jsou vypláceny z fondu kulturních a sociálních potřeb nebo ze sociálního fondu za obdobných podmínek u zaměstnavatelů, na které se předpis o fondu kulturních a sociálních potřeb nevztahuje
- příspěvek zaměstnavatele na penzijní připojištění se státním příspěvkem poukázaný na účet jeho zaměstnance u penzijního fondu, částky pojistného, které hradí zaměstnavatel pojišťovně za zaměstnance na pojištění pro případ dožití nebo pro případ smrti nebo dožití nebo na důchodové pojištění, a to i při sjednání dřívějšího plnění v případě vzniku nároku na starobní důchod nebo invalidní důchod pro invaliditu třetího stupně, nebo v případě, stane-lise zaměstnanec invalidním ve třetím stupni podle zákona o důchodovém pojištění, nebo v případě smrti (dále jen "soukromé životní pojištění"), na základě pojistné smlouvy uzavřené mezi zaměstnancem jako pojistníkem a pojišťovnou, která je oprávněna k provozování pojišťovací činnosti na území České republiky podle zvláštního právního předpisu, nebo jinou pojišťovnou usazenou na území členského státu Evropské unie nebo Evropského hospodářského prostoru, za podmínky, že ve smlouvě byla sjednána výplata pojistného plnění až po 60 kalendářních měsících a současně nejdříve v roce dosažení věku 60 let; v úhrnu však maximálně do výše 24 000 Kč ročně od téhož zaměstnavatele.
- naturální plnění poskytované podle zvláštních právních předpisů představitelům státní moci a některých státních orgánů, soudcům a poslancům Evropského parlamentu, zvoleným na území České republiky,
- náhrada výdajů ve výši prokázaných výdajů poskytovaná podle zvláštních právních předpisů představitelům státní moci a některých státních orgánů a soudcům,
- příjem získaný ve formě náhrady mzdy, platu nebo odměny nebo sníženého platu nebo snížené odměny za dobu dočasné pracovní neschopnosti nebo karantény podle

zvláštních právních předpisů, do výše minimálního nároku určeného zvláštním právním předpisem upravujícím pracovně právní vztahy,
- částky vynaložené zaměstnavatelem na úhradu výdajů spojených s výplatou mzdy a se srážkami ze mzdy zaměstnanci, s placením příspěvku na pojistné (připojištění) ve prospěch zaměstnance, jakož i částky vynaložené zaměstnavatelem na úhradu výdajů spojených s poskytováním nepeněžitého plnění zaměstnanci.

V § 6 zákona č. 586/1992 Sb., o daních z příjmů, je příjem ze závislé činnosti specifikován jako:

- příjem ze současného nebo dřívějšího pracovněprávního, služebního nebo obdobného poměru, ve kterých je poplatník povinen dbát příkazů plátce,

a dále i příjmy jako:

- příjem za práci členů druţstev, společníků a jednatelů společností s ručením omezeným a komanditistů komanditních společností,
- odměny členů statutárních orgánů.

Za příjmy ze závislé činnosti se považují i naturální požitky. Jestliže například zaměstnavatel poskytuje zaměstnanci zdarma podnikový byt, musí být zahrnuto do daňového základu „obvyklé nájemné“ z tohoto bytu. Jestliže byt poskytuje zaměstnanci za cenu nižší než obvyklou, potom se do základu daně zaměstnance zahrne rozdíl mezi zaměstnancem placeným nájemným a nájemným, které by u stejného bytu hradil jiný uživatel. Pokud však jde o poskytnutí ubytování v souvislosti s výkonem zaměstnání mimo místo bydliště zaměstnance, je takový požitek osvobozen od daně.

Zaměstnanec musí do zdanitelných příjmů také zahrnout 1 % (za každý i započatý kalendářní měsíc) ze vstupní ceny motorového vozidla (vč. DPH), které mu zaměstnavatel bezplatně poskytuje k používání pro služební i soukromé účely. Pokud je tato částka nižší než 1 000 Kč za měsíc, považuje se za příjem zaměstnance částka 1 000 Kč.[18]

Pokud příjmy (po odečtení částky pojistného na sociální zabezpečení, příspěvku na státní politiku zaměstnanosti a pojistného na všeobecné zdravotní pojištění)

[18] § 6 odst. 6 zákona č. 586/1992 Sb., o daních z příjmů, ve znění pozdějších předpisů

nepřesáhnou částku 5 000 Kč za měsíc, jsou zdaněny sazbou 15 % přímo u zdroje. Používá se hlavně, pokud má zaměstnanec zároveň vedlejšího zaměstnavatele.[19]

Příjmy autorů za příspěvek do novin, časopisů, rozhlasu nebo televize, pokud měsíčně nepřesáhnou částku 7 000 Kč u jednoho plátce, se také zdaňují 15% sazbou.[20]

Od roku 2011 se také daní důchody pracujících penzistů, kterým příjmy ze zaměstnání, podnikání či pronájmu přesáhnou hranici 840 000 Kč ročně. Tedy jestliže měsíční přivýdělek k důchodu bude vyšší než trojnásobek průměrné měsíční mzdy. Nově tak dojde ke zdanění příjmu i důchodu 15 %. Dosud se důchody nezdaňovaly do částky 288 000 Kč ročně (tedy 24 000 Kč měsíčně).

Od základu daně lze na základě § 15 zákona o daních z příjmů[21], odečíst nezdanitelné položky, které sníží základ daně a tím zároveň i daňovou povinnost poplatníka. Těmito položkami jsou dary, zaplacené úroky z úvěru, pojistné na soukromé životní pojištění, příspěvek na penzijní připojištění, členské příspěvky zaplacené odborové organizaci a úhrady za zkoušky.

Roční nezdanitelné částky pro rok 2011

Druh odčitatelné položky	Podmínky odpočtu
Dary	nejméně 1 000 Kč nebo alespoň 2 % základu daně, max. 10 % základu daně
Úroky z úvěru	maximálně 300 000 Kč
Pojistné na životní pojištění	maximálně 12 000 Kč
Příspěvek na penzijní připojištění	částka přesahující 6000 Kč z úhrnu zaplacených příspěvků, max. 12 000 Kč
Příspěvky odborové organizaci	do výše 1,5 % zdanitelných příjmů, max. 3 000 Kč
Úhrady za zkoušky	maximálně 10 000 Kč, poplatník, s těžším zdravotním postižením 15 000 Kč

Superhrubá mzda (základ daně)

[19] § 6 odst. 4 zákona č. 586/1992 Sb., o daních z příjmů, ve znění pozdějších předpisů.
[20] § 7 odst. 6 zákona č. 586/1992 Sb., o daních z příjmů, ve znění pozdějších předpisů
[21] zákon č. 586/1992 Sb., o daních z příjmů, ve znění pozdějších předpisů

Základem daně (dílčím základem daně podle § 6 ZDP) jsou příjmy ze závislé činnosti nebo funkční požitky, s výjimkou uvedenou v § 6 odstavcích 4 a 5 ZDP, zvýšené o částku odpovídající pojistnému na sociální zabezpečení a příspěvku na státní politiku zaměstnanosti a pojistnému na všeobecné zdravotní pojištění, které je z těchto příjmů podle zvláštních právních předpisů povinen platit zaměstnavatel (dále jen „povinné pojistné“); částka odpovídající povinnému pojistnému se při výpočtu základu daně připočte k příjmu ze závislé činnosti nebo funkčnímu požitku i u zaměstnance, u kterého povinnost platit povinné pojistné zaměstnavatel nemá.

Jedná-li se o příjem plynoucí ze zdrojů v zahraničí, je u poplatníka uvedeného v § 2 odst. 2 ZDP (tj. daňový rezident ČR) základem daně jeho příjem ze závislé činnosti nebo za výkon funkce vykonávané ve státě, s nímž Česká republika neuzavřela smlouvu o zamezení dvojího zdanění, zvýšený o povinné pojistné podle § 6 odstavce 13 ZDP a snížený o daň zaplacenou z tohoto příjmu v zahraničí. Je-li závislá činnost nebo funkce vykonávaná ve státě, s nímž Česká republika uzavřela smlouvu o zamezení dvojího zdanění, je u poplatníka uvedeného v § 2 odst. 2 ZDP základem daně jeho příjem ze závislé činnosti nebo za výkon funkce vykonávané v tomto státě, zvýšený o povinné pojistné podle § 6 odstavce 13 ZDP; tento příjem lze snížit o daň zaplacenou z tohoto příjmu ve státě, s nímž Česká republika uzavřela smlouvu o zamezení dvojího zdanění, a to pouze v rozsahu, ve kterém nebyla započtena na daňovou povinnost v tuzemsku podle § 38f ZDP v bezprostředně předchozím zdaňovacím období. Přitom se musí jednat o nezapočtenou daň z příjmů, které se zahrnují do základu daně.

Jedná-li se o příjem ze závislé činnosti nebo o funkční požitek plynoucí poplatníkovi uvedenému v § 2 odst. 3 ZDP (tj. daňový nerezident ČR) ze zdrojů na území České republiky (§ 22 ZDP), z něhož se daň vybírá srážkou sazbou daně podle § 36 ZDP, postupuje se při stanovení samostatného základu daně podle § 6 odstavce 13 ZDP.[22]

Zálohy na daň

Příjmy ze závislé činnosti a funkční požitky (vyjma příjmů ze zahraničí), se zdaňují vždy u zdroje, a to formou měsíční zálohy na daň či daní vybíranou srážkou podle zvláštní sazby daně. Zálohu na daň či daň vypočítá zaměstnavatel a v termínu podle ZDP ji pod vlastní majetkovou odpovědností za zaměstnance odvede. Způsob

[22] zákon č. 586/1992 Sb., o daních z příjmů, ve znění pozdějších předpisů

stanovenízáloh na daň z příjmů ze závislé činnosti a z funkčních požitků (§ 38 h) ZDP) závisí na tom, zda poplatník u daného zaměstnavatele podepsal „prohlášení k dani“ k příjmům ze závislé činnosti a funkčním požitkům. Každý poplatník si může zvolit pouze jednoho (hlavního) zaměstnavatele (za stejné období), u kterého „prohlášení k dani“ podepíše. Podepsané „prohlášení k dani“ je jednou z podmínek, aby poplatník mohl již v průběhu vykazovaného zdaňovacího období uplatnit měsíční slevy na dani podle § 35ba ZDP a příslušnou částku měsíčního daňového zvýhodnění.

Plátce daně vypočte zálohu z příjmů fyzických osob ze závislé činnosti a z funkčních požitků (dále jen "záloha") ze základu pro výpočet zálohy. Základem pro výpočet zálohy je úhrn příjmů ze závislé činnosti a z funkčních požitků zúčtovaný nebo vyplacený poplatníkovi za kalendářní měsíc nebo za zdaňovací období, vyjma příjmů zdanitelných daní vybíranou srážkou sazbou daně podle § 36 a příjmů, které nejsou předmětem daně snížený o částky, které jsou od daně osvobozeny, a zvýšený o povinné pojistné (tzv. superhrubá mzda).

Záloha ze základu pro výpočet zálohy (zaokrouhleného do 100 Kč na celé koruny nahoru a nad 100 Kč na celé stokoruny nahoru), za kalendářní měsíc činí 15 %.[23]

Srážková daň u příjmů do 5 000 Kč

Příjmy zúčtované nebo vyplacené zaměstnavatelem se sídlem nebo bydlištěm na území České republiky a příjmy od plátců daně vymezených v § 38c ZDP jsou po zvýšení o povinné pojistné (§ 6 odst. 13 ZDP) samostatným základem daně pro zdanění daní vybíranou srážkou sazbou daně podle § 36 odst. 2 ZDP, jedná-li se o příjmy podle § 6 odstavce 1 písm. a) ZDP -tj. příjmy ze současného nebo dřívějšího pracovněprávního, služebního nebo členského poměru a obdobného poměru a § 6 odst. 1 písm. d) ZDP – tj. Příjmy plynoucí v souvislosti se současným, budoucím nebo dřívějším výkonem závislé činnosti a podle § 6 odst. 10 ZDP (funkční požitky), jejichž úhrnná výše před zvýšením (§ 6 odst. 13 ZDP - o povinné pojistné) u téhož zaměstnavatele nepřesáhne za kalendářní měsíc částku 5 000 Kč. To platí u příjmů, u kterého zaměstnanec nepodepsal prohlášení k dani.

Záloha ze základu pro výpočet zálohy (zaokrouhleného do 100 Kč na celé koruny nahoru a nad 100 Kč na celé stokoruny nahoru), za kalendářní měsíc činí 15 %.

[23] § 38 h) zákona č. 586/1992 Sb., o daních z příjmů, ve znění pozdějších předpisů

3.3. Porovnání dřívějších úprav daní z příjmů ze závislé činnosti

Nejmarkantnější změna nastala na přelomu roku 2007 a 2008, kdy zákonem č. 261/2007 Sb., o stabilizaci veřejných rozpočtů, došlo k významným změnám také v zákoně o daních z příjmů.

Nejzásadnější změnou zákona o dani z příjmů je pro fyzické osoby snižování daňových sazeb, respektive jednotná sazba pro všechny fyzické osoby ve výši 15 % pro rok 2008 a 12,5 % pro rok 2009. Stejně zásadní je však i zavedení aplikace sazby daně na podstatně vyšší základ daně, v případě zaměstnanců se hovoří o tzv. superhrubé mzdě. Zavedení tzv. rovné daně (neboli lineární daně) je nejen jednou z nejdůležitějších, ale asi také nejdiskutovanějších změn. Česko tak následuje příklad jiných evropských krajin. Předešlé čtyři daňová pásma a čtyři progresivní sazby daně z příjmů fyzických osob (12 %, 19 %, 25 % a 32 %) novela zrušila a nahradila jedinou rovnou (tj. pro všechny příjmové skupiny stejnou) 15% daní (za zdaňovací období 2008). Z hlediska rovné daně si tedy pohoršila nejnižší příjmová skupina (s dovtedejším základem daně od 0 do 121 200 Kč), u níž daň vzrostla z 12% na 15 %. Na druhou stranu by však u nižších příjmových skupin měly zvýšení daně z příjmů kompenzovat zvýšené slevy na dani na poplatníka. Vyšší příjmové kategorie si z hlediska daně z příjmů poměrně výrazně polepší, nejvíce pak dosavadní nejvyšší příjmová skupina se základem daně 331 200 Kč a více a předešlou daňovou sazbou 32 %.

Změna sazby daně

Od nového roku se místo progresivní sazby daně (12 – 32 %) nově zavádí **rovná daň z příjmů fyzických osob, a to ve výši 15 % pro rok 2008 a ve výši 12,5 % od roku 2009**. S tímto také souvisí rozšíření základu daně u fyzických osob (zahrnuje i sociální a zdravotní pojištění placené zaměstnancem) a zavedení tzv. superhrubé mzdy.

Díky zavedení rovné daně již **ztrácí smysl institut společného zdanění manželů**. Využít společného zdanění manželů mohou rodiny s dětmi, kdy jeden z rodičů měl výrazně vyšší příjmy než druhý (např. žena na rodičovské dovolené) naposledy za zdaňovací období roku 2007.

Zvýšení slev na dani a daňového zvýhodnění na dítě

Také slevy na dani doznají od nového roku změny. U všech dojde k jejich zvýšení a to dle následující tabulky:

Tabulka: Slevy na dani

Sleva na	**Před změnami (2007)**	**Po změnách (2008)**	**(2009)**	**(2011)**
- poplatníka	7 200	24 840	16 560	23640
(důchodce)	0	24 840	16 560	
- druhého z manželů bez příjmů	4 200	24 840	16 560	24840
držitel ZTP/P	8 400	49 680	33 120	49680
- poživatele částečného inv.důch.	1 500	2 520	2 520	2520
- poživatele plného inv.důch.	3 000	5 040	5 040	5040
- držitele průkazu ZTP/P	9 600	16 140	16 140	16140
- studujícího	2 400	4 020	4 020	4020
Daňové zvýhodnění na dítě	6 000	10 680	10 200	11604
(dítě ZTP/P)	12 000	21 360	20 400	23208
Daňový bonux max.	30000	52200	52200	52200

Daňový bonus

Již současný zákon umožňuje fyzickým osobám uplatňujícím daňové zvýhodnění získat při splnění daných podmínek daňový bonus. Je-li nárok na daňové zvýhodnění vyšší než daňová povinnost poplatníka, je vzniklý rozdíl daňovým bonusem. Nově dochází ke zvýšení maximálního limitu pro vyplácení daňového bonusu ze současných 30.000 Kč na 52.200 Kč od roku 2008.

V roce 2008 po novele zákona o daních z příjmů se místo progresivní sazby daně (12 – 32 %) nově zavádí rovná daň z příjmů fyzických osob, a to ve výši 15 %. S tímto také souvisí rozšíření základu daně u fyzických osob (zahrnuje i sociální a zdravotní pojištění placené zaměstnancem) a zavedení tzv. superhrubé mzdy.

Princip superhrubé mzdy

Co vlastně superhrubá mzda znamená? Do konce roku 2007 se daň počítala z hrubé mzdy. Od roku 2008 se počítá ze součtu hrubé mzdy zaměstnance plus pojistného na sociální a zdravotní pojištění, které je povinen hradit za zaměstnance zaměstnavatel. Tedy laicky řečeno – daň se odvádí z hrubé mzdy zvýšené o 35 %. I přes rovnou daň 15%, tak reálná sazba DPFO dosáhne 20,25 % (15 x 0,135). Princip superhrubé mzdy zakotvuje § 6 odst. 13 Zákona o daních z příjmů (ZDP).

Princip super hrubé mzdy se neuplatňuje u pojistného (vyjma tzv. Triády – daň ze závislé čin.; soc. a zdr. poj.). Například odstupné bude tedy i v roce 2008 vyloučeno z vyměřovacího základu.
Rovněž nebude uplatněn u odměn, ze kterých již zaměstnavatel z důvodu dosažení maximálního vyměřovacího základu neodvádí pojistné.
Osoby činné na základě dohody o provedení práce nepovažují předpisy o pojistném za zaměstnance, tudíž ani pro ně superhrubá mzda nebude platit.
Ze superhrubé mzdy budou těžit převážně zaměstnanci s dětmi. Ti by měli obzvláště při nízkých a naopak vysokých platech „ušetřit“ na dani z příjmu několik stovek korun. Kdybychom nebrali v potaz daňové úlevy na děti, tedy porovnávali bezdětné zaměstnance před reformou a po reformě - ze superhrubé mzdy by profitovali až poplatníci, kteří zdaňují své příjmy alespoň v 25% pásmu zdanění.

3.4. Konkrétní příklady

V roce 2007 před zásadní novelou zíkona o daních z příjmů bychom počítaly zálohu na daň, kterou má zaměstnavatel odvést za zaměstnance jinak, jak počítáme superhrubou mzdu po roce 2008. Uveďme si jednoduchý příklad.

Zaměstnanec podepsal prohlášení, má pracovní poměr, ze kterého mu plyne měsíční mzda ve výši 25.000,- Kč. Zaměstnanec uplatňuje slevu na dani na poplatníka, slevu na 2 děti.
- daň nebudeme vybírat srážkovou daní, protože zaměstnanec podepsal u zaměstnavatele prohlášení. Z částky 25.000,-Kč odečteme 12,5% (což je povinnost odvodu zdravotního a sociálního pojištění), to činí částku 3.125,-Kč. Takže dostaneme

základ daně což je 21.875,-Kč. V § 38h) odst. 2 bylo stanoveno zaokrouhlování nad 100,-Kč na celé stokoruny nahoru. Takže pro výpočet daně zaokrouhlíme základ daně na 21.900,- Kč. Podle § 38 h) odst. 2 je tabulka pro výpočet zálohy na daň. Náš příklad spadá do 3. daňové kategorie od 18.200,-Kč do 27.600,- Kč, kdy se odečte 2.751,- Kč + 25% ze základu přesahujícího 18.200,- Kč. V našem případě ze základu daně částky 21.900,- Kč,- odečteme 2.751,- Kč a taky částku 925,- Kč (což je 25% z částky 3.700,- Kč přesahující částku 18.200,- Kč). Záloha na daň činí 3.676,- Kč. Podle § 35ba) odst. 1 je sleva na poplatníka 7.200,- Kč, což činé částku 600,- Kč na měsíc, dále sleva na dítě je 6.000,- Kč, což činí částku 500,- Kč na měsíc. Jelikož náš zaměstnanec má 2 děti je měsíční sleva na dítě 1.000,- Kč. Celkově tedy slevy činí dohormady částku 1.600,- Kč

25.000 – 12.5 % (3.125) = 21.875 = 21.900 (zaokrouhlení)

21.900(základ daně) – 2.751

– 925 (25% z 3.700 / ze základu přsahujícího 18.200/)

18.224,- (čistá mzda k vyplacení) ale

3.676 (daňová povinnost) – 600 (ročně 7.200/12 sleva na poplatníka)

- 1.000 (ročně 6.000/12 x 2 sleva na dítě)

2.076 (daňová povinnost po slevách)

21.875 – 2.076 = 19.799,- čistá mzda k vyplacení

Jak bude náš zaměstnanec vypadat v roce 2011 se stejným zadáním, ale jako výpočet ze superhrubé mzdy. Zaměstnanec podepsal prohlášení, má pracovní poměr, ze kterého mu plyne měsíční mzda ve výši 25.000,- Kč. Zaměstnanec uplatňuje slevu na dani na poplatníka, slevu na 2 děti.

Dílčí základ je 35 % z 25.000,- Kč, což činí částku 8.750,- Kč. Tak se vytvoří superhrubá mzda ve výši 33.750,- Kč. Zaokrouhlení podle § 38h) odst. 2 bylo stanoveno zaokrouhlování nad 100,-Kč na celé stokoruny nahoru. Vznikne nám daňový základ ve výši 33.800,- Kč. Výše sazby se změnila na lineární 15 %. Z částky 33.800,- Kč je záloha na daň ve výši 5.070,- Kč před slevami. Podle § 35ba) odst. 1 je sleva na poplatníka 23.640,- Kč, což činé částku 1.970,- Kč na měsíc, dále sleva na dítě je 11.604,- Kč, což činí částku 967,- Kč na měsíc. Jelikož náš zaměstnanec má 2 děti je

měsíční sleva na dítě 1.934,- Kč. Takže dostaneme daňovou povinnost ve výši 1.166,- Kč a čistá mzda vyplacená zaměstnanci bude 20.709,- Kč.

Z těchto dvou stejných příkladů, které jsme vypočetly dvěma různými způsoby je nám jasné, že daňové zatížení se zvýšilo, ale taky slevy na dani, které nám právě v tomto případě kompenzují vyšší daňové zatížení. Takže náš zaměstnanec se mzdou 25.000,- Kč bude spokojenější s výpočtem superhrubé mzdy. Podle výpočtu superhrubé mzdy mu bude vyplaceno o 910,- Kč více. Jenomže pro nižší mzdové kategorie, tedy se zaměstnanci s nižším příjmem už takový rozdíl není. V tom samém případě, ale s příjmem 15.000,- Kč, je rozdíl jenom 57,- Kč. A vždy je potřeba zohlednit také na jaké slevy na daních má zaměstnanec nárok.

Podívejme se konkrétně na výpočet čisté mzdy ze superhrubé mzdy. Náš modelový zaměstnanec A pobírá mzdu ve výši 15.000 Kč, zaměstnanec B mzdu ve výši 40.000 Kč.

- Výpočet čisté mzdy u zaměstnance A: Jeho superhrubá mzda je 135 % původního platu (26 % sociální pojištění, 9 % zdravotní pojištění), tedy 20.300 Kč. Z této částky je mu odvedeno pojištění dohromady ve výši 7125 Kč (47,5 % z hrubé mzdy) a daň z příjmu, nově pro všechny 15 % ze superhrubé mzdy (3045). Po uplatnění slevy na poplatníka 2070 Kč, dostáváme částku 975 Kč. Čistá mzda činí 12 150 Kč (15000 – 1875 – 975). V případě 2 dětí (na každé sleva 890 Kč) by daň z příjmu činila 0 Kč a navíc by byl vyplacen daňový bonus 805 Kč (3045 – 2070 – 2krát 890 = bonus 805). Čistá mzda by poté dosáhla 13.930 Kč
- U zaměstnance B provedeme obdobný výpočet: Jeho superhrubá mzda bude 54.000 Kč. Pojištění odvede ze superhrubé mzdy ve výši 19.000 Kč (26 + 8 % soc. poj. a 9 + 4,5 % zdrav. poj.). Daň z příjmu naopak ze superhrubé mzdy, a to 8100 Kč. Po odečtení slevy na poplatníka dostáváme částku 6030 Kč, kterou když odvedeme současně s pojištěním, čistá mzda bude 28.970 Kč. Pokud by zaměstnanec B vyživoval 2 děti (2krát 890 Kč) jeho daň by se snížila na 4250 Kč a čistá mzda by vzrostla na 30.750 Kč.

Uveďme si příklady, jak funguje zdaňování příjmů fyzických osob podle zákona o daních z příjmu v praxi.

Bezdětní občané s měsíčním příjmem do 10 290 Kč měsíčně neodvádí na dani ničeho. Důvodem je vysoká základní sleva na poplatníka ve výši 2 070 Kč měsíčně. Přestože je tedy v Česku zavedena rovná sazba daně, neznamená to, že odvedou všichni občané na dani stejně.

- 4 občan s hrubou mzdou 10 290 Kč neodvede na dani ničeho (efektivní sazba daně je 0 %)
- 5 občan s hrubou mzdou 25 000 Kč odvede na dani 2 955 Kč (efektivní sazba daně je 11,82 %)
- 6 občan s hrubou mzdou 50 000 Kč odvede na dani 7 980 Kč (efektivní sazba daně je 15,96 %)
- 7 občan s hrubou mzdou 100 000 Kč odvede na dani 18 030 Kč (efektivní sazba daně je 18,03 %)

I když je tedy v Česku zavedena rovná sazba daně, tak s rostoucím příjmem se zvyšuje efektivní zdanění (daňový systém je lehce progresivní). Důvodem je uplatnění slevy na dani.

V závěru tohoto textu je nezbytné konstatovat, že stadium problematiky zdaňování příjmů ze závislé činnosti vyžaduje trvalé sledování probíhajících změn v daňové legislativě. Tyto změny se dají charakterizovat jako změny permanentní, vyplývající z využití daňového systému jako makroekonomického nástroje řízení vývoje ekonomiky. Navíc jsou však ovlivněny i jinými vlivy, např. volebními cykly. Daně, jako věc veřejná, jsou výrazným nástrojem politického boje.

4. Daň z příjmů fyzických osob v právní úpravě států EU a USA

4.1. Slovenská republika

Daň z příjmů fyzické osoby (do roku 2003 daň z příjmů fyzických osob) je na Slovensku popri dani z příjmů právnické osoby druhá součást daně z příjmů. Je to státní přímá daň vztahující se na (téměř) všechny příjmy fyzických osob.

Daň byla zavedena k 1. lednu 1993 federálním zákonem č. 286/1992 Zb., kdy nahradila vtedejší daň ze mzdy, daň z příjmů z literární a umělecké činosti a daň z příjmů obyvatelstva.

Do roku 2003 šlo o progresdivní daň (čili její percentuální sazba rostla s výší příjmu), od roku 2004 je to rovná daň (čili její percentuální sazba je vždy rovnaká, konkrétně **19 %**).[24]

Daň z príjmu fyzickej osoby na Slovensku upravuje **zákon č. 595/2003 Z. z. o dani z príjmov v znení neskorších predpisov** (dále jen zákon o dani z prijmov).

Čistou mzdou rozumíme částku, kterou dostaneme odečtením pojistného na sociální a zdravotní pojištění a daně z příjmu FO od hrubé mzdy. *Čistým příjmem* pak konečnou částku, kterou daná rodina skutečně obdrží. Od čisté mzdy se čistý příjem liší sumou rodičovského příspěvku, daňového bonusu, případně sociální dávky.

Nezdanitelná část základu daně z příjmu fyzických osob je 19,2-násobek životního minima[25] daňového poplatníka platného 1. ledna příslušného roku.

Na Slovensku tedy není jak v ČR plošně stanovené nezdanitelné minimum a odečitatelné položky na dítě, ale vychází se ze životního minima, kde je počet dětí již zohledněn.

Daňová progrese z pohledu pracujícího demotivuje v pracovním úsilí a z pohledu zaměstnavatele zdražuje vysoce kvalifikovanou práci. Odstranění této deformace je tedy skutečnou podporou investic v oblasti vědy, výzkumu, strategických služeb atd., tedy odvětví, kde lidská práce vytváří vysokou přidanou hodnotu. Daňová progrese také samozřejmě stimuluje obyvatelstvo k obcházení daně a znamená tak dodatečné náklady pro společnost.

[24] www.sk.wikipedia.org
[25] www.jaspi.justice.gov.sk

Je také nutné si uvědomit, že v případě rovné daně přerozdělování „od bohatých k chudým“ zůstává částečně zachováno, neboť bohatí odvádějí v absolutním vyjádření do státního rozpočtu pořád více, aniž by jim z toho plynuly jakékoliv výhody.
Daňový bonus v případě slovenského zákona činí v současnosti 19,32 Eura za měsíc na dítě. V tomto případě musí mít daňový poplatník příjmy alespoň ve výšce 6-násobku minimální mzdy za zdaňovací období (nejméně polovina minimální mzdy). O částku 19,32 se snižuje daň, přičemž za každé dítě může být uplatněn daňový bonus pouze jednou.

Zatímco u nás je podpora s dětmi koncipována tak, že přídavky na děti obdrží pouze rodina, jejíž příjem nepřevyšuje určitou hranici, na Slovensku je logika podpory přesně opačná. Tedy větší příspěvek na dítě od státu dostane (resp. je mu odpuštěna daň, v případě daňového bonusu) ten, kdo má příjem větší a kdo tedy odvádí větší daně. Takto nastavený systém tak nestimuluje občana k šedé ekonomice (vykazování menších příjmů, než jsou ve skutečnosti) v takové míře, jako v České republice.

Od 1. ledna 2011 nastaly změny i v zákoně o dani z príjmov, které sa dotkly všech daňových subjektů. Najvýznamnější změny nastaly v uplatňování nezdanitelné části, kterou je možné uplatnit pouze na tzv. aktívní příjmy, ze zákona byli odstraněné i další výhody a výjimky. Novela zákona o dani z príjmov byla schválena NRSR, po opětovném přerokování (návrh zákona byl vrácen prezidentem), dne 21. prosince 2010. Novela zákona o dani z příjmou **omezuje uplatňování nezdanitelné části základu daně na daňovníka a na manželku** (manžela) pouze na tzv**. aktivní příjmy** – tato nezdanitená čása základu daně se bude uplatňovat jenom v souvislosti s příjmamy ze závislé činnosti, z podnikání nebo z jiné samostatné zárobkové činnosti. Pasivní příjmy, na které sa nebude vztahovat možnost uplatnení nezdanitelného minima**,** jsou např. příjmy z pronájmu nehnutelností, z kapitálového majetku, z prodeja movitých vecí, z příležitostních příjmů, ze zděděných práv z průmyslového nebo duševního vlastnictví a pod.

Nezdanitelné minimum, které bylo v letech 2009 a 2010 upravené jako součást protikrizových opatření, na částku 22,5-násobku životního minima, se v roce 2011 vrátí

na púvodní úroveň 19,2-násobku. To znamená, že výše nezdanitelného minima bude v roce 2011 ve výše 3 559,30 eura, což je proti roku 2010 rozdíl ve výši 466,40 eura.

Kromě snížení nezdanitelné části na daňovníka je další změnou zrušení nezdanitelných částí základu daně na účelové spoření, životní pojištení a doplňkové důchodové spoření, které bylo možné uplatnit do výše 398,33 eura. Pro daňovníka to bude znamenat, že zaplatí daň z příjmů vyšší o 75,68 eura proti roku, kdy si tuto nezdanitelou část uplatnit mohl.

Uveďme si jednoduchý příklad na výpočet daňové povinnosti zaměstnance po novele:

Zaměstnanci byla přiznána hrubá mzda úhrnně za rok ve výši 12 000,- eur, zároveň mněl příjmy, ze kterých je od 1. 1. 2011 kromě daně povinný platit i sociální a zdravotní odvody. Uplatňuje si nezdaniteálnou část na daňovníka, počas roku zaplatil pojistné na životném pojištění ve výši 500 eur (v roce 2010 je možnost odečtení si nezdanitelné části základu daně na účelové spoření, životní pojištění a doplňkové důchodové spoření do výše 398,33 eura).

	Položka	**Rok 2010**	**Rok 2011**
A	Hrubá mzda zaměstnance	12 000,-	12 000,-
B	Příjem, ze kterého je zaměstnanec od 1.1.2011 povinný kromě daně platit pojistné (napr. odchodní, odstupní, příspěvek ze sociálního fondu atd.)	2 000,-	2 000,-
C	Pojistné, které je povinný platit zaměstnanec (13,4 %)	1 608,- (A x 13,4%)	1 876,- ((A+B) x 13,4%)
D	Částkový základ daně (§ 5 zákona o dani z príjmov)	12 392,- (A+B-C)	12 124,- (A+B-C)
E	Nezdanitelné minimum na daňovníka	4 025,70	3 559,30
F	Nezdanitelná část základu daně na účelové spoření, životní pojistění a doplňkové důchodové spoření	398,33	0,-
G	Základ daně	7 967,97 (D-E-F)	8 564,70 (D-E)

H	Daň	1 513,91	1 627,29
I	Čistá mzda zaměstnance	10 878,09 (A+B-C-H)	10 496,71 (A+B-C-H)
J	Pojistné, které je povinný platit zaměstnavatel (35, 2 %)	4 224,- (A x 35,2%)	4 928,- ((A+B) x 35,2%)

Slovensko plánuje od příštího roku zavést po vzoru Česka takzvanou superhrubou mzdu, která sestává z hrubého platu zaměstnance navýšeného o povinné sociální a zdravotní odvody placené zaměstnavatelem. Současně se počítá se zjednodušením systému povinných odvodů.

Získat by na tom měli pracovníci s nižšími mzdami, naopak více peněz státu patrně odvedou živnostníci a lidé zaměstnáni na pracovní dohody. S hlavní částí změn už souhlasili zástupci koaličních stran.

Zaměstnanci na Slovensku už nyní na výplatní pásce vidí, jakou částku za ně musí firma zaplatit na odvodech. Po úpravě však zaměstnavatel odvody hradit nebude, zdravotní a sociální pojištění se strhne ze superhrubé mzdy pracovníka. Nynějších několik položek v rámci sociálního pojištění se sloučí do jednoho odvodu (u zaměstnanců na 19 %), který doplní devítiprocentní odvod na zdravotní pojištění.

Na zavedení superhrubé mzdy mírně vydělá většina pracovníků, více peněz by měli odvést státu jen zaměstnanci s výrazně nadprůměrným příjmem. Na nový systém však patrně doplatí živnostníci a lidé zaměstnaní na pracovní dohody, kteří díky současným pravidlům mohou ušetřit zejména na povinných odvodech.

V případě schválení předložených návrhů parlamentem sociální a zdravotní odvody živnostníkům stoupnou. Navíc by si je už nemohli započítat do nákladů, což by jim zvýšilo daň z příjmů. Podobné pravidlo zavedlo Česko v roce 2008, kdy začala platit jednotná sazba daně z příjmů fyzických osob ve výši 15 % ze superhrubé mzdy.

Na komplikovanost existujícího systému povinných odvodů na Slovensku upozorňovali odborníci už delší dobu. V minulosti země uskutečnila daňovou reformu, která mimo jiné sjednotila sazbu daně z příjmů na 19 % a podle odborníků pomohla přilákat zahraniční investory.[26]

[26] www.penizenavic.cz

4.2. Evropská Unie

Česko patří mezi několik málo zemí, kde je zavedena rovná sazba daně. Při rovné sazbě daně podléhají příjmy občanů s podprůměrnou mzdou i občanů s nadprůměrnou mzdou stejné sazbě daně. Při progresivním zdanění podléhají nadstandardní příjmy vyšší sazbě daně než podprůměrné.

V posledních letech docházelo ve vyspělých zemích světa ke snižování daňové zátěže. Klesaly především sazby přímých daní. Daňová povinnost občanů na dani z příjmu fyzických osob je v Česku jedna z nejnižších. Důvodem bylo právě zavedení 15% rovné daně. Problémem však zůstává vysoké sociální a zdravotní pojištění. Zdanění práce (tj. odvody na dani z příjmu fyzických osob, sociálním a zdravotním pojištění) jsou tak v Česku ze zemí EU průměrné.
Rovná sazba daně z příjmu fyzických osob je oblíbená především ve východní Evropě. Rovná daň u daně z příjmu fyzických osob je tak v letošním roce zavedena např.: v Bulharsku 10 %, Černé Hoře 15 %, Estonsku 20 %, Gruzii 19 %, Litvě 15 %, Lotyšsku 23 %, Makedonii 10 %, Rumunsku 16 %, Rusku 13 %, Slovenskou 19 % a Ukrajině 15 %.

V některých zemích je navíc zavedena i nulová sazba daně (např. i v sousedním Rakousku a Německu). Sazby daně z příjmu fyzických osob v Rakousku jsou:

0 % (při příjmu do 11 000 €), 36,5 % (při příjmu od 11 000 € do 25 000 €), 43,21 % (při příjmu od 25 000 € do 60 000 €), 50 % (při příjmu nad 60 000 €). Efektivní zdanění (kolik skutečně odvedou občané na dani z příjmu fyzických osob v procentech ke svému příjmu) se pohybuje od 0 % (do 11 000 € za rok) až k téměř 40 % (při příjmu nebo zisku 80 000 € činí 37,8 %). V Německu je poměrně značné progresivní zdanění a daňových sazeb je hned několik:

0 % (do příjmu 8 044 €), 14 % (při příjmu 8 005 €, při každém zvýšení daňového základu o 1 000 € se zvyšuje sazba daně o 1,88 % až do příjmu 13 469 €, kdy platí sazba daně ve výši 24 %), 24 % (při příjmu 13 469 €, při každém zvýšení daňového základu o 1 000 € se zvyšuje sazba daně o 0,46 % až do příjmu 52 882 €), 42 % (při příjmu od 52 883 € do 250 730 €) a 45 % (při příjmu nad 250 731 €). Efektivní zdanění se pohybuje od 0 % (do 8 044 € za rok) až přes 30 % (při příjmu nebo zisku 80 000 € činí 31,8 %).

Jinou vyspělou západoevropskou zemí, kde je zavedena rovná sazba daně z příjmu fyzických osob, je Island, kde rovná sazba daně činí 24,10 %. Se započtením 12,97% daně z příjmu plynoucí do místních rozpočtů, činí souhrnná sazba daně z příjmu fyzických osob 37,07 %. Současně je však zavedena vysoká nezdanitelná položka na poplatníka a nízké pojistné. Celkové zdanění na Islandu je ze zemí OECD mírně podprůměrné.

Ve většině zemí je zavedeno u daně z příjmu fyzických osob více sazeb daně a příjmy lépe vydělávajících občanů jsou zatíženy vyšší sazbou daně (tzv. progresivní zdanění). Mezi zeměmi však existují velké rozdíly v nastavení jednotlivých příjmových pásem. V některých zemích platí nejvyšší sazba daně až pro velmi nadprůměrné příjmy, jinde už u mzdy dosahující dvojnásobku průměrné mzdy v zemi. Jsou země, kde není rovná daň zavedena a celková daňová povinnost je nízká (Irsko, Lucembursko, Švýcarsko, Velká Británie,…).

Ve všech západoevropských zemích a vyspělých zemích OECD je zavedeno progresivní zdanění. Občané s vysokými příjmy platí nejvyšší daně. Rozdíly jsou však značné. Ve Švédsku je horní sazba daně z příjmu fyzických osob dokonce 61 % (myšleno centrální + místní sazba daně z příjmu).

Dobrým daňovým systémem se dle mnoha renomovaných mezinárodních institucí (např. Světová banka) může pochlubit Irsko. V Irsku jsou přitom zavedeny pouze dvě sazby daně z příjmu fyzických osob. Tento systém je tak vhodným kompromisem mezi rovnou sazbou daně a progresivním zdaněním s pěti a více sazbami daně.

Daň z příjmu fyzických osob

Země	Daň v roce 2000 (v procentech)	Daň v roce 2009 (v procentech)	Daň v roce 2010 (v procentech)
Belgie	60,6	53,7	53,7
Bulharsko	40,0	10,0	10,0
Česká republika	**32,0**	**15,0**	**15,0**
Dánsko	59,7	59,0	51,5
Německo	53,8	47,5	47,5
Estonsko	26,0	21,0	21,0
Irsko	44,0	41,0	41,0
Řecko	45,0	40,0	45,0
Španělsko	48,0	43,0	43,0
Francie	59,0	45,8	45,8
Itálie	45,9	45,2	45,2
Kypr	40,0	30,0	30,0
Lotyšsko	25,0	23,0	26,0

Litva	33,0	15,0	15,0
Lucembursko	47,2	39,0	39,0
Maďarsko	44,0	40,0	40,6
Malta	35,0	35,0	35,0
Nizozemsko	60,0	52,0	52,0
Rakousko	50,0	50,0	50,0
Polsko	40,0	32,0	32,0
Portugalsko	40,0	42,0	42,0
Rumunsko	40,0	16,0	16,0
Slovinsko	50,0	41,0	41,0
Slovensko	42,0	19,0	19,0
Finsko	54,0	49,1	48,6
Švédsko	51,5	56,4	56,4
Velká Británie	40,0	40,0	50,0
EU 27	44,7	37,1	37,5
Eurozóna	48,4	42,1	42,4[27]

V celé evropské sedmadvacítce daňové příjmy tvoří 39,3 procenta HDP a v eurozóně 39,7 procenta HDP. K zemím nejméně závislým na daňových příjmech patří mimo jiné Slovensko, kde daně představují necelých 30 procent HDP. Méně je to jen v Rumunsku (28 procent) a Lotyšsku (28,9 procenta), nejvíce z celé EU naopak v Dánsku (48,2 procenta) a Švédsku (47,1 procenta).

V rámci unie podle Eurostatu platí, že nové členské státy a země střední a východní Evropy sází v posledních letech především na nižší daně, zatímco státy západní Evropy poměrně často přistupují ke zvyšování daní. Například v roce 2010 daň z příjmu fyzických osob ve Velké Británii vzrostla o zhruba deset procentních bodů až na 50 procent. Stále to však není nejvíce v celé EU. Největším zdaněním jsou totiž zatíženi obyvatelé Švédska (56,4 procenta) a Belgie (53,7 procenta).

4.3. Spojené státy americké

Daňové zatížení ve Spojených státech patří mezi jedno z nejnižší ze zemí OECD. Hospodářství nejvyspělejšího státu světa je založeno na nízkých daních při současné vysoké platební morálce většiny daňových poplatníků. Ve Spojených státech existuje přísný systém kontroly placení daní.

V roce 2005 byla daňová kvóta USA o celých 13 procentních bodů nižší než průměr daňové kvótz EU-27. Tento výrazní rozdíl se datuje od počátku 70. let, kdz se daňové zatížení v zemích OECD a EU začalo zvyšovat. Na vývoji ve Spojených státech je

[27] www.finweb.ihned.cz, zdroj: Eurostat

zřetelný rozdíl trendu za vlády prezidenta Clintona a prezidenta Bushe. Cílem daňové politiky je mimo jiné snížit daňové zatížení na hodnotu 25%. Nízká úroveň daňové kvóty také souvisí s úrovní veřejných výdajů a služeb. V případě nemoci, mateřské dovolené a penze se musí občané spolehnout sami na sebe.

Přestože daňové zatížení USA patří mezi jedno z nejnižších ze zemí OECD, daňová soustava je kompikovaná. Americký daňový zákoník je jedním z největších a nejkomplikovanějších dokumentů, které byly kdy vydány. [28] Daňový systém se tradičně dělí na daně přímé a nepřímé.

Daňové sazby pro jednotlivá fiskální období jsou vyhlašovány každoročně spolu s představením státního rozpočtu. Většina nepřímých daní má složku federální a státní. Část daní je tedy odváděna příslušnému státu a část odvodu plyne do federální pokladny. Federální vláda také určuje některé položky daně z příjmu. Většina daní je v kompetenci státních orgánů. Míra zdanění je v různých oblastech USA odlišná (například prodejní daň se pohybuje od 0 % do 15 %).

Příjmově nejvýznamnější druhy daní plynou do federálního a do státních rozpočtů. Daně z prodeje jsou z pohledu EU netypicky příjmem státních rozpočtů.

Legislativa federálních daní je všude stejná, tedy daňové zatížení těmito daněmi je pro obyvatele různých států federace stejné a odpovídá zásadě spravedlnosti. Rozdílné daně na státní a lokální úrovni však vytváří konkurenční prostředí a jednotlivé státy a oblasti se jejich prostřednictvím snaží přilákat daňové základy, jako jsou důchody, obraty firem a dividendy a úroky.

Porovnávání daňového zatížení jednotlivých států USA se dlouhodobě věnuje Tax Foundation[29], která při něm vychází z údajů každoročně prováděných censů. Komparaci daňového zatížení jednotlivých amerických států komplikuje okolnost, že různé státy uskutečňují výběr různých daní na různých úrovních. Komparace vychází z kombinace státních a místních daní v jednotlivých státech USA.

Další možnost srovnání rozdílů mezi státy USA nabízí komparace daňového klimatu jednotlivých států USA založená na komplexním ukazateli SBTCI (State Business Tax Climate Index), který shrnuje pět dílčích komponentů, založených především na hodnocení skladby sazeb a daňových základů:

[28] www.ustreas.gov

[29] www.taxfoundation.org. Tax Foundation je nezávislá organizace, která monitoruje fiskální politiku v USA na federální, státní a municipální úrovni od roku 1937.

- ukazatel daně z příjmů korporací
- ukazatel osobní daně z příjmů
- ukazatel daní z prodeje
- ukazatel pojištění v nezaměstnanosti
- ukazatel daní z majetku.

Podle tohoto ukazovatele (příloha č. 1) je nejpříznivější daňové prostředí pro rok 2011 nabízí státy 1. Jižní Dakota, 2. Aljaška, 3. Wyoming, 4. Nevada, 5. Florida, 6. Montana, 7. New Hampshire, 8. Delaware, 9. Utah, 10. Indiana. Státy s nejméně vlídným daňovým prostředím zastupují 41. Severní Karolína, 42. Rhode Island, 43. Minnesota, 44. Maryland, 45. Iowa, 46. Ohio, 47. Connecticut, 48. New Jersey, 49. Kalifornia, 50. New York.

Rozpočtový rok 2009/2010 a rozpočtový výhled do roku 2020

Podle zveřejněného návrhu federálního rozpočtu pro rok 2010/2011 administrativa počítá s deficitem 1,27 mld. USD, resp. 8,3 % předpokládané výše HDP. Rozpočtový výhled americké administrativy do roku 2020 je poněkud optimističtější, avšak ani v nadcházejících deseti letech by plánovaný federální rozpočtový deficit neměl poklesnout pod „akceptovatelnou“ hranici 3 % HDP. V roce 2012 by měl deficit dosáhnout podílu na HDP 5,1 %, což by v absolutním vyjádření mělo představovat 828 mld. USD. Minimální výši tohoto podílu v nadcházející dekádě pak administrativa předpokládá v roce 2018, konkrétně 3,6 %. Další růst deficitu rozpočtu je předpokládán od roku 2019, kdy začnou do důchodového věku odcházet silné ročníky americké populace, tzv. „baby boomers“, což logicky zvýší tlak na výdajovou stránku rozpočtu.

Největší daňový výnos ve výši 44% celkových daňových výnosů plyne z daní z příjmů (příloha č. 1). V současné době Spojené státy zvažují přesun od přímého zdanění příjmů poplatníků ke zdanění jejich spotřeby, toto rozhodnutí však vyžaduje důkladné zvážení případných regresivnách dopadů.

Přehled hlavních daní

Díky rozmanitosti Spojených států je rovněž rozmanitý daňový systém a také daně, které se v USA ukládají.

Mezi **daně přímé** patří **- daně z příjmů**:

- Daň z příjmů fyzických osob (Personal Income tax)
- Daň z příjmů právnických osob (Corporation Income tax)
- Daň z kapitálových zisků (Capital gains tax)

- daně majetkové

- daň převodová (Transfer tax), daň darovací (Gift tax), dědická daň (Estate tax), daň z nemovitosti (Reat estate tax), daň z majetku (Property tax).

Z **daní nepřímých** jsou zajímavé daně z hříchů (Sin tax), což je daň z tabákových výrobků, alkoholu a hazardních her. Také sem patří daň z přepychu (Luxury tax), školní tax (School tax), letecké a letištní daně (Air tax) .. atd.

Daň z příjmu fyzických osob (personal income tax)

Tato daň je vybírána také na všech správních úrovních (federální, státní, místní). Některé státy tuto daň nevybírají vůbec (**Alaska, Florida, Nevada, South Dakota, Texas, Washington a Wyoming**). Jiné státy (New Hampshire, Tennessee) vybírají daň z příjmu pouze z dividend a příjmů z úroků. Některé státy mají pouze jednu sazbu daně z příjmu (Colorado 4,63%, Illinois 3%, Indiana 3,4%, Massachusetts 5,3%, Michigan 4,35%, Pennsylvania 3,07% a Utah 5%). Většina států (34) v USA má progresivní daň z příjmu. Nejvyšší sazba státní daně z příjmu (11%) se vybírá ve státech Oregon a Hawaii. Toto dělení daní na všech úrovníchse datuje od roku 1913, kdy vešlo v platnost zákonem „The Internal Revenue Code“.

Historie daně z příjmů fyzických osob

První národní daňový zákon vydaný v roce 1862 byl založen na principech progresivity a vybírání daně u zdroje. Kromě daně z příjmů se uvalovala také daň z prodeje, spotřební daně a daň dědická. Ve stejné době byl ustaven také finanční úřad – Internal Revenue Office. Již v období 1868 – 1872 Kongres usiloval o snížení daně z příjmů a kladl důraz na zdanění destilátů a tabákových výrobků. V následujících letech Vrchní

soud rozhodl, že vzhledem k nerovnoměrnému rozdělení mezi jednotlivé státy je daň z příjmů protiústavní. Situaci vyřešil 16. dodatek Ústavy.

Další obrat ve vývoji daňové soustavy byl spojen s 1. světovou válkou a vedl k odklonu od jednoduchých daňových zákonů a nízkých sazeb. V tomto období byla zavedena daň z příjmů se sazbami 1% a 7% (reálně se týkala pouze 0.5 % nejbohatších domácností).

V roce 1921 byla nejvyšší sazba snížena na 25%. Další výrazné zvýšení daňových příjmů bylo spojeno s 2. světovou válkou, s růstem zaměstnanosti a zavedením výběru daně ze mzdy formou srážky.[30]

Významné změny jsou spojeny s rokem 1963 a vládou prezidenta Kennedyho, který snížil mezní sazbu daně na 70 %. Začátkem 80. let sazba klesla na 50 %. Za prezidenta Ronalda Regana došlo k další rozsáhlé reformě daně z příjmů – The Tax Reform Act of 1986 – kdy mezní daňová sazba klesla z 50 % na 28 %. Tato opatření sice vedla k růstu podílu daní placených procentem nejbohatších lidí federace, ale celkové daňové výnosy poklesly.

Za vlády prezidenta Bushe došlo k nejrozsáhlejším úpravám zákonem – EGTRRA – „Ekonomický růst a vyrovnání daňových úlev“ z roku 2001s cílem snížení daňového zatížení nižších příjmových skupin. Sazba nejnižšího daňového pásma se tak snížila na 10 %, bylo zakotveno postupné zvyšování daňových kreditů odpočtů, bylo odstraněno znevýhodnění pro manželské páry ve středním pásmu oproti svobodným poplatníkům.

Od 30. let k největšímu zásahu do finančního systému USA se zasloužil současný americký prezident Barak Obama, kdy se minulého roku povedlo prosadit zákon o finanční regulaci (Wall Street reform). Reforma přináší změny napříč finančním sektorem. Její záběr se pohybuje od nových pravidel pro záchranu problémových bank po ochranu drobných spotřebitelů. Pro Obamu jde letos už o druhý velký úspěch na domácí politické scéně. Prvním byla podobně přelomová reforma zdravotnictví.

Federální daně z příjmů jednotlivců

Občané USA a rezidenti podléhají dani ze svých celosvětových příjmů, i když pobývají v zahraničí. Nerezidenti podléhají dani z příjmů ze zdrojů v USA. Cizince se stávají rezidenty, pokud jsou držiteli Zelené karty a vstoupí na území USA nebo pokud naplní

[30] 1943

kritérium doby pobytu: alespoň 31 dní běžného kalendárního roku a minimálně 183 dní za předešlé dva kalendářní roky.

Federální daň je uvalena na příjmy každého, komu plynou přájmy na území USA. Předmětem daně jsou: příjmy ze zaměstnání, zisky z podnikání, příjmy z úroků, z dividend, příjmy z nájemného atd. Předmětem daně jsou také příjmy založené na transferech jako starobní penze, dávky ze sociálního pojištění nebo dávky v nezaměstnanosti a také například příjmy ze spropitného.

Výpočty daňové povinnosti jsou velice složité a provádějí se prostřednictvím obsáhlých názorných formulářů – sešitů od IRS, které jsou poplatníkům k dispozici také v elektronické formě.
Z pohledu skutečného vzniku daňové povinnosti je důležité vymezení povinnosti podat daňové přiznání, které je často spojeno s vrácením daňových přeplatků nebo čerpáním kreditních výhod (dávek). Vzhledem ke způsobu stanovení penále a jeho výši poplatníci raději dobrovolně platí vyšší zálohy, aby předešli riziku daňového nedoplatku.
Kritéria pro povinnosti podat daňové přiznání jsou stanovena diferencovaně podle:

- výše hrubého příjmu,
- statutu podání daňového přiznání,
- věku poplatníka.

Rozdelení poplatníků **podle statutu** má poměrně výrazný dopad, což může ovlivnit například rozhodování poplatníků o termínech sňatku apod. Vyšší limity pro poplatníky nad 65 let mají stimulovat k aktivní výdělečné činnosti do vysokého věku a zmírňovat dopad zdanění důchodů.

Od hrubého příjmu (**AGI – adjusted gross income**) se odečítají částky spojené s vybranýmináklady poplatníka, například:

- příspěvky na soukromé penzijní připojištění (IRA, ROTH IRA) – maximální odčitatelná částka je 5000 $[31]
- náklady na přestehování za prací nebo podnikání
- úroky ze studentských půjček

[31] www.irs.gov

- školné a poplatky zaplacené ve státem akreditovaných ústavech vyššího vzdělání
- náklady účitelů
- příspěvky na zvláštní účet zdravotní péče

odpočet na poplatníka od AGI, a to buď:

1) standardní – ve formě ročního paušálu, který závisí na typu daňového přiznání a jehož výše se každoročně mění v závislosti na změnách indexu spotřebitelských cen
2) detailně rozepsaný odpočet, k jehož stanovení poplatník dojde vyplněním formuláře daňového přiznání tzv. rozvrhu A. V něm jsou zahrnuty např. zdravotní náklady, zaplacené daně, zaplacené úroky z hypotečních a investičních úvěrů, dary na dobročinné účely, ztráty z nehod a přírodních živlů, z krádeže, které nebyly proplacené pojišťovnou, náklady spojené s prací.

Poplatníci si mohou vybrat ten ze způsobů odpočtů, který je pro ně výhodnější.

Z hlediska daňové politiky a daňové techniky podrobnější pohled na strukturu a obsah daňových odpočtů nabízí zajímavá srovnání s daňovou legislativou a praxí České republiky. V řadě ohledů daňová legislativa Spojených států poskytuje podobné možnosti poplatníkům, kteří mají příjmy ze zaměstnání, jako poplatníkům, kteří mají příjmy z podnikání. Řada podmínek a limitů pro uplatnění odpočtů svědčí o složitosti daňové administrativy pro poplatníky.
Ve Spojených státech podle statistik IRS zhruba 1/3 poplatníků používá paušální osobní odpočet. Tuto skupinu tvoří většinou poplatníci nižších příjmových skupin. Zbývající 2/3 uplatňují rozepsaný odpočet.

Po úpravě o odpočty se na získaný základ daně aplikují progresivní sazby, diferencované podle typu podání daňového přiznání. USA má **6 daňových pásem**. Daňová sazba se liší podle toho, zda je osoba v manželském svazku či nikoliv. Přehled daňových sazeb včetně výše zdanitelného příjmu ukazuje příloha č. 3.
Děti (do 18 let věku a studenti do 24 let) za své příjmy podávají daňové přiznání většinou samostatně. Vybrané druhy příjmů mohou být zdaněny spolu s příjmy rodičů.

Od daňové povinnosti lze odečíst **slevy na dani** např. na dítě, na náklady spojené s péčí o dítě, na vzdělání atd. Některé slevy se uplatňují maximálně do výše vypočtené daňové povinnosti, s možností převodu do dalších let, některé se vyplácí ve formě bonusu.
V průběhu roku zaměstnavatel odvádí zálohy za zaměstnance, přičemž se zohledňuje pouze počet závislých osob žijících s poplatníkem. Všechny ostatní odpočty a slevy se dají uplatnit až při podání daňového přiznání, tím automaticky vzniká přeplatek na dani.

Na poplatníky, kteří díky uplatnění různých výhod a odpočtů platí nízkou daň, se vztahuje povinnost zaplatit **doplňkovou minimální daň** (AMT – alternative minimum tax), aby jejich celková daňová povinnost dosáhla alespoň stanoveného limitu. Byla zavedena v roce 1969 s cílem eliminovat rozsáhlé využívání výjimek, odpočtů.

V současné době probíhá ve Spojených státech diskuse o skutečném dopadu různých forem návrhů úprav zdanění. V období od roku 2007 do roku 2009 došlo k postupnému omezení možnosti uplatění řady odpočtů a slev. Prezident Obama v roce 2010 oznámil, že daňové úlevy, které byly přijaty za vlády G. Bushe, končí. Obama zároveň potvrdil, že jeho rozhodnutí neprodloužit platnost daňových úlev pro bohaté Američany je nezvratné. Týká se jednotlivců s ročním příjmem nad 200 tisíc dolarů a manželských dvojic s příjmem přesahujícím 250 tisíc dolarů. Americký Senát ale v klíčovém procedurálním hlasování propustil k dalšímu projednávání návrh zákona, který zachovává daňové úlevy pro všechny obyvatele Spojených států. Daňové úlevy tak zůstanou všem příjmovým skupinám a prodlouží se o dva roky.

Státní a lokální daň z příjmů jednotlivců

Státní daň stanovují jednotlivé státy samostatně a obvykle je nižší než sazba daně federální. V rámci USA existují i státy, kde se tato daň neplatí vůbec: Aljaška, Florida, Nevada, Jižní Dakota, Texas, Washington a Wyoming.

Municipiální daň si stanovují municipiality samostatně nezávisle na státních parlamentech. Tato daň obvykle nepřesáhne výši 3 % (příloha č. 4).

5. Závěr

Ve své práci jsem se snažila přiblížit k samotnému pojmu zdaňování fyzických osob ze závislé činnosti, protože si myslím, že je velice komplikované a mnělo by bát více zpřístupněno a srozumitelně vysvětleno širokým masám.
Snažila jsem se také porovnat zdaňování před významnou novelou v roce 2008, taky doloženo příkladným výpočtem. Na počátku jsem neměla žádné znalosti o této problematice, ale časem jsem zjistila, že je nezbytné porozumět daním a hlavně těm, které jsou nám najblíže a teda daní z příjmů ze závislé činnosti, nevíce vyskytující se ve formé daně ze mzdy. Každý z nás by mněl mít základní znalosti, aby tak lépe pochopil třeba jen svoji vlastní výplatní pásku. Za co daně odvádí a kolik. Taky jsem se snažila zaradot daň z příjmů ze závislé činnosti do da˘mpvého systému v České republice a trochu taky nastínit historický vývoj.

Myslím, si že systém výpočtu superhurbé mzdy je zbytečně komplikující výpočet daně, který je sám o sobě komplikovaný dost. A jak se ukazuje, brzo dojde ke změnám i z politických kruhů.

Ministerstvo financí tento měsíc svolalo tiskovou konferenci, na které ministr Kalousek představil svou daňovou reformu, jejímž hlavním cílem má být zjednodušení celého systému. Sazba daně z příjmů pro fyzické osoby by se měla zvýšit z 15 % na 19 %. Zaměstnancům se totiž daň nadále nebude počítat ze superhrubé mzdy, ale vrátí se zpět k obvyklému konceptu mzdy hrubé. Návrh daňové reformy se podle oslovených ekonomů ubírá správným směrem. Někteří vytýkají nízkou razanci opatření, jiní přímo plánované kroky. Základní směr – zjednodušit daňový systém, sjednotit sazby a odstranit výjimky – považuji za správný. Reforma nepochybně obsahuje řadu pozitivních prvků a oceňujeme snahu o hlubší zásah do daňového práva. Na druhé straně však musíme konstatovat, že některé prvky navrhované reformy jsou problematické a jejich realizace by měla negativní dopady nejen na jednotlivé subjekty, ale v delším horizontu i na ekonomický vývoj České republiky. V otázce superhrubé mzdy se všichni oslovení ekonomové shodli na tom, že zrušení je dobrý nápad. Mnozí ji navíc vidí pouze jako politický tah bez výraznějších efektů, který komplikuje zdanění

příjmů. Sloužila víceméně pouze k tomu, aby zakryla skutečnou daňovou zátěž po reformě z roku 2007. Zavedená rovná daň 15 % byla ve skutečnosti vyšší (přes 20 % z hrubé mzdy), protože se počítala ze superhrubé mzdy. Nyní přislíbený návrat zdaňování hrubé mzdy, spolu s jednotnou srážkou ze mzdy na sociální a zdravotní pojištění, by mohl daňový systém zásadně zpřehlednit.

Mzdová problematika se dotýká široké populace na celém světě, většina zaměstnanců chce rozumět výpočtu své mzdy a kaţdý stát by se měl snažit, aby povinnosti spojené s vyplácením mzdy byly co nejjednodušší a nejsrozumitelnější jak pro zaměstnavatele, tak i pro zaměstnance.

Do konce roku 2007 byla daň z příjmů fyzických osob progresivní a pohybovala se od 12 do 32 % podle výši příjmů. Čím vyššího příjmu člověk dosáhl, tím platil vyšší daň. Navíc také pro odvody sociálního a zdravotního pojištění nebyl stanoven žádný strop. Pokud tak někdo vydělal milióny, musel z celé částky odvést pojistné na tato pojištění. V roce 2008 byla zavedena rovná daň. Ovšem s jedním háčkem. Nikdy s tímto krokem nebyla spojována změna základu daně. Zatímco do konce roku 2007 byl základem daně příjem po odečtu sociálního a zdravotního pojištění, nyní se do základu daně dostává nejen sociální a zdravotní pojištění zaměstnance, ale navíc ještě také odvod, který platil zaměstnavatel. Znamená to tedy, že i když nově je daň stanovena ve výši 15 %, tak díky změněnému základu daně dosahuje 23 % reálného zdanění. Zákon stanovuje nově pro všechny daň ve stejné výši. Znamená to tedy, že všichni platíme na daních stejně? Ano i ne. Do výše placených daní vstupují také slevy na dani. Sleva na dani je stanovena pro všechny ve stejné výši bez ohledu na výši příjmu. To tedy znamená, že u vyšších příjmů již tato sleva nemá v celkové výši placených dani takový vliv jako u příjmů nižších, kde díky slevám na dani může být daňová povinnost poplatníka v některých případech i nulová, nebo alespoň značně snížena.

Taky jsem se pokusila o náhled do jiných daňových systémů států Evropské Unie a taky USA. Každý systém je v něčem podobný, ale historickým vývojem je determinován odlišně od ostatních. Pokusila jsem se taky trochu hloubě zadívat na zadaňování příjmů fyzických osov v Spojených státech. Je velice komplikovaný a navíc nezaručuje, jako systém v České republice, že budete odvádet dostatečné množství

peněz a tak se vám lehce naskytne neblahý pohled při podávání daňového přiznání, když namísto daňového přeplatku se ocitnete v negativních hodnotách. Taky výběrčí daně (v USA IRS) je velice přísný a pozorný. Příkladem je, třeba když chybně vyplníte daňové přiznání, dodatečně svoji chybu objevíte, přiznáte a požádáte o opravu, tzv.ammendment k daňovému přiznání. IRS vás pochválí, že jste chybu našly, ale pokuta vás nemine. V tomto pžípadě je to 1000 dolarů. V případě, že samotná IRS by přišla na vaši vadné daňové přiznání pokuta by činila 5000 dolarů. Takže pokud si myslíme, že daňový systém v České republice je komplikovaný, stačí se podívat na ten v USA.

Porovnávat daňovou zátěž občanů jenom podle sazby daně z příjmů je mnohdy zavádějící. Celkově však platí, že v zemích s rovnou sazbou daně je daňová povinnost občanů jedna z nejnižších. Není to však pravidlem. Např. hned v devíti členských zemích OECD odvedou občané pobírající průměrnou mzdu na dani méně (v % z hrubé mzdy) než občané pobírající průměrnou mzdu v Česku. Jedná se o Mexiko, Koreu, Polsko, Japonsko, Irsko, Slovensko a Švýcarsko. U velmi nadprůměrných mezd se však v plné výši projevuje efekt rovné daně a daňová povinnost tak bývá výrazně nižší než u zemí s progresivním zdaněním. Celkově však platí, že čím vyšší příjem občan má, tím je pro něho rovná daň výhodnější než progresivní zdanění. Z tohoto hlediska je rovná sazba daně pro občany motivující.

Myslím si, že daňové reformy daní z příjmů ze závislé činnosti je nezbytné upravovat tak často jak je potřeba, protože jenom tak se může přibližovat k tomu optimálnímu zdanění a najít vhodný zdaňovací systém pro Českou republiku.

6. Seznam příloh

Příloha č. 1 - Atraktivita daňového prostředí jednotlivých států USA v roce 2011

Příloha č. 2 - Podíl daní z příjmu na celkových příjmech ve federálním rozpočtu

Příloha č. 3 - Přehled daňových sazeb

Příloha č. 4 - Sazby daně z příjmů jednotlivců v jednotlivých státech USA

Příloha č. 1 – Atraktivita daňového prostředí jednotlivých států USA v roce 2011

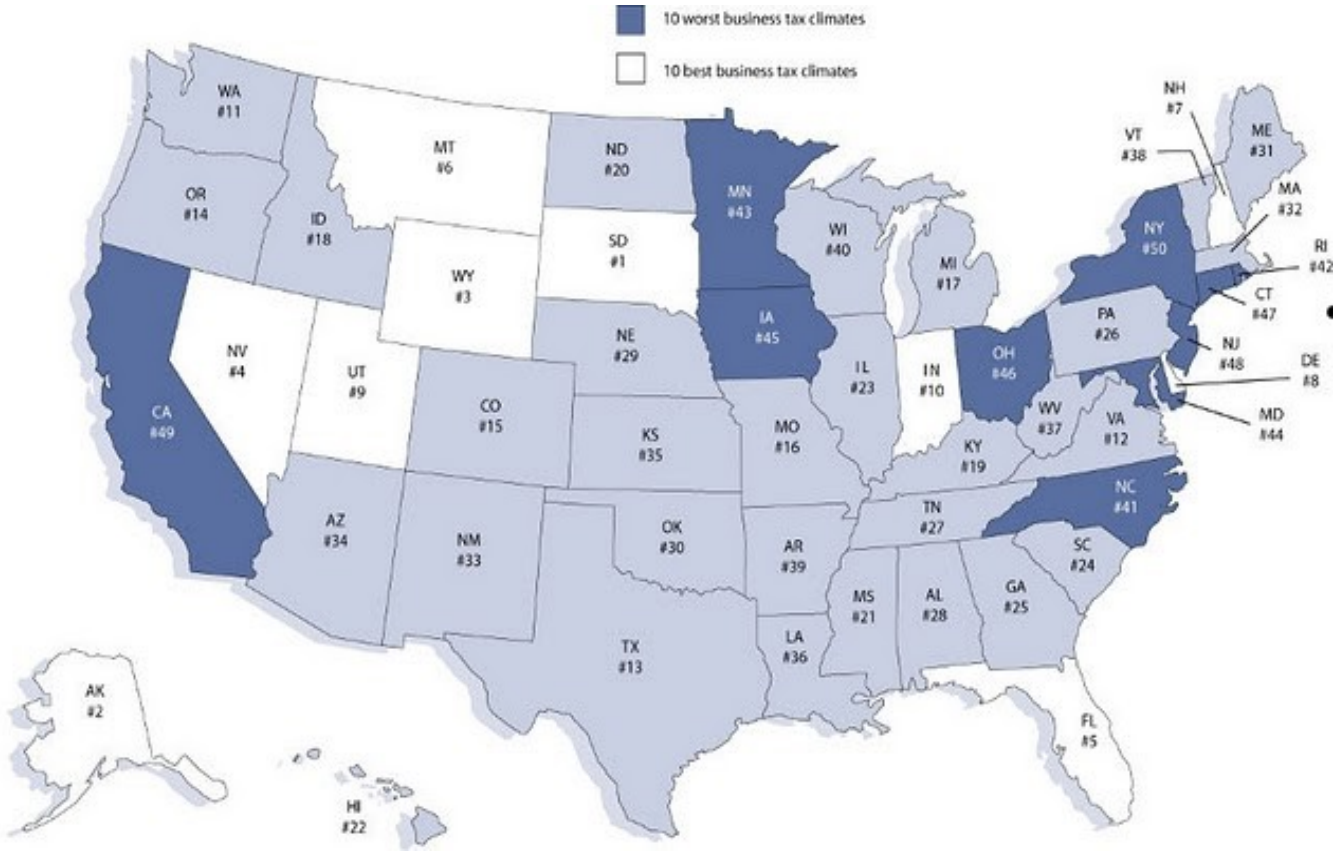

Příloha č. 2 – Podíl daní z příjmu na celkových příjmech ve federálním rozpočtu

Federální rozpočet (mld. USD)								
		2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009
Příjmy	Celkem	1782,5	1880,3	2153,9	2407,3	2568,2	2524,3	2104,6
	Daně z příjmů fyz. osob	**793,7**	**809,0**	**927,2**	**1043,9**	**1163,5**	**1145,7**	**915,3**
	Daně z příjmů práv. osob	131,8	189,4	278,3	353,9	370,2	304,3	138,2
	Sociální a důch. pojištění	713,0	733,4	794,1	837,8	869,6	900,2	890,9
	Ostatní příjmy	144,1	148,5	154,2	171,6	164,9	174,0	160,2
	Celkem /vč."ostatních"/	2160,1	2293,0	2472,2	2655,4	2728,9	2982,9	3518,2

Příloha č. 3 – Přehled daňových sazeb

Rok 2011

Sazba daně	Výše zdanitelného příjmu (svobodní)	Výše zdanitelného příjmu (Manželský pár)	Výše zdanitelného příjmu (manželský pár danící separate)	Hlava domácnosti
10%	0 - $8,500	0 - $17,000	0 - $8,500	0 - $12,150
15%	$8,501 – $34,500	$17,001 – $69,000	$8,501 – $34,500	$12,151 – $46,250
25%	$34,501 – $83,600	$69,001 – $139,350	$34,501 – $69,675	$46,251 – $119,400
28%	$83,601 – $174,400	$139,351 – $212,300	$69,676 – $106,150	$119,401 – $193,350
33%	$174,401 – $379,150	$212,301 – $379,150	$106,151 – $189,575	$193,351 – $379,150
35%	nad$379,150	nad $379,150	nad $189,575	nad $379,150

Rok 2010

Sazba daně	Výše zdanitelného příjmu (svobodní)	Výše zdanitelného příjmu (manželský pár)	Výše zdanitelného příjmu (manželský pár danící separate)	Hlava domácnosti
10%	0 - $8,375	0 - $16,750	0 - $8,375	0 - $11,950
15%	$8,376 – $34,000	$16,751 – $68,000	$8,376 – $34,000	$11,951 – $45,550
25%	$34,001 – $82,400	$68,001 – $137,300	$34,001 – $68,650	$45,551 – $117,650
28%	$82,401 – $171,850	$137,301 – $209,250	$68,651 – $104,650	$117,651 – $190,550
33%	$171,851 – $373,650	$209,251 – $373,650	$104,651 – $186,825	$190,551 – $373,650
35%	nad $373,650	nad $373,650	nad $186,825	nad $373,650

Příloha č. 4 – Sazby daně z příjmů jednotlivců v jednotlivých státech USA

	Stát	**Sazba**		**Základ**
	Ala. (f, g)	2.0%	>	$0
		4.0%	>	$500
		5.0%	>	$3,000
	Alaska.	Žádná		
	Ariz.	2.6%	>	$0
		2.9%	>	$10,000
		3.4%	>	$25,000
		4.2%	>	$50,000
		4.5%	>	$150,000
	Ark. (a, d, e, g)	1.0%	>	$0
		2.5%	>	$3,900
		3.5%	>	$7,800
		4.5%	>	$11,800
		6.0%	>	$19,600
		7.0%	>	$32,700
	Calif. (a, e)	1.0%	>	$0
		2.0%	>	$7,124
		4.0%	>	$16,890
		6.0%	>	$26,657
		8.0%	>	$37,005
		9.3%	>	$46,766
		10.3%	>	$1,000,000
	Colo.	4.63% z federálního		
	Conn.	3.0%	>	$0
		5.0%	>	$10,000
		6.5%	>	$500,000
	Del.(g)	2.2%	>	$2,000
		3.9%	>	$5,000
		4.8%	>	$10,000
		5.2%	>	$20,000
		5.6%	>	$25,000
		7.0%	>	$60,000
	Fla.	Žádná		
	Ga.	1.0%	>	$0
		2.0%	>	$750
		3.0%	>	$2,250
		4.0%	>	$3,750
		5.0%	>	$5,250
		6.0%	>	$7,000
	Hawaii	1.4%	>	$0
		3.2%	>	$2,400
		5.5%	>	$4,800

		6.4%	>	$9,600
		6.8%	>	$14,400
		7.2%	>	$19,200
		7.6%	>	$24,000
		7.9%		$36,000
		8.3%	>	$48,000
		9.0%	>	$150,000
		10.0%	>	$175,000
		11.0%	>	$200,000
	Idaho	1.6%	>	$0
		3.6%	>	$1,323
		4.1%	>	$2,642
		5.1%	>	$3,963
		.6.1%	>	$5,284
		7.1%	>	$6,604
		7.4%	>	$9,907
		7.8%	>	$26,418
	III. (c)	5% of feredal adjusted gross income with modification		
	Ind. (g)	3.4% of feredal adjusted gross income with modification		
	Iowa	0.4%	>	$0
		0.7%	>	$1,439
		2.4%	>	$2,878
		4.5%	>	$5,756
		6.1%	>	$12,951
		6.5%	>	$21,585
		6.8%	>	$28,780
		7.9%	>	$43,170
	Kans.	3.5%	>	$0
		6.3%	>	$15,000
		6.5%	>	$30,000
	Ky. (g)	2.0%	>	$0
		3.0%	>	$3,000
		4.0%	>	$4,000
		5.0%	>	$5,000
		5.8%	>	$8,000
		6.0%	>	$75,000
	La. (f)	2.0%	>	$0
		4.0%	>	$12,500
		6.0%	>	$50,000
	Maine (e)	2.0%	>	$0
		4.5%	>	$5,000
		7.0%	>	$9,950

		8.5%	>	$19,950
	Md. (g)	2.0%	>	$0
		3.0%	>	$1,000
		4.0%	>	$2,000
		4.8%	>	$3,000
		5.0%	>	$150,000
		5.3%	>	$300,000
		5.5%	>	$500,000
	Mass.	5.3%	>	$0
	Mich. (g)	4.35% of feredal adjusted gross income with modification		
	Minn. (e)	5.4%	>	$0
		7.1%	>	$23,100
		7.9%	>	$75,891
	Miss.	3.0%	>	$0
		4.0%	>	$5,000
		5.0%	>	$10,000
	Mo. (f, g)	1.5%	>	$0
		2,0%	>	$1,000
		2,5%	>	$2,000
		3,0%	>	$3,000
		3,5%	>	$4,000
		4,0%	>	$5,000
		4,5%	>	$6,000
		5,0%	>	$7,000
		5,5%	>	$8,000
		6,0%	>	$9,000
	Mont.	1,0%	>	$0
		2.0%	>	$2,600
		3.0%	>	$4,600
		4.0%	>	$6,900
		5.0%	>	$9,4000
		6.0%	>	$12,100
		6.9%	>	$15,600
	Nebr.	2.6%	>	$0
		3.6%	>	$2,400
		5.1%	>	$17,500
		6.8%	>	$27,000
	Nev.	Žádná	>	
	N.H.	5.0%	>	$0
	N.J. (g)	1.4%	>	$0
		1.8%	>	$20,000
		3.5%	>	$35,000
		5.5%	>	$40,000

		6.4%	>	$75,000
		9.0%		$500,000
	N.M.	1.7%	>	$0
		3.2%	>	$5,500
		4.7%	>	$11,000
		4.9%	>	$16,000
	N.Y.	4.0%	>	$0
		4.5%	>	$8,000
		5.3%	>	$11,000
		5.9%	>	$13,000
		6.9%	>	$20,000
		7.9%	>	$200,000
		9.0%	>	$500,000
	N.C.	6.0%	>	$0
		7.0%	>	$12,750
		7.8%	>	$60,000
	N.D. (e)	1.8%	>	$0
		3.4%	>	$34,500
		3.8%	>	$83,600
		4.4%	>	$174,400
		4.9%	>	$379,150
	Ohio (e, g)	0.6%	>	$0
		1.2%	>	$5,050
		2.3%	>	$10,100
		2.9%	>	$15,150
		3.5%	>	$20,200
		4.1%	>	$40,350
		4.7%	>	$80,700
		5.5%	>	$100,900
		5.9%	>	$201,800
	Okla.	0.5%	>	$0
		1.0%	>	$1,000
		2.0%	>	$2,500
		3.0%	>	$3,750
		4.0%		$4,900
		5.0%	>	$7,200
		5.5%	>	$8,700
	Ore. (e, f, g)	5.0%	>	$0
		7.0%	>	$3,100
		9.0%	>	$7,750
		10.8%	>	$725,000
		11.0%	>	$250,000
	Pa. (g)	3.1%	>	$0
	R.I. (e)	3.8%	>	$0
		4.8%	>	$55,000
		6.0%	>	$125,000

	S.C. (e)	0.0%	>	$0
		3.0%	>	$2,760
		4.0%	>	$5,520
		5.0%	>	$8,280
		6.0%	>	$11,040
		7.0%	>	$13,800
	S.D.	Žádná		
	Tenn. (b)	6.0%	>	$0
	Tex.	Žádná		
	Utah	5.0%	>	$0
	Vt. (e)	3.6%	>	$0
		6.8%	>	$34,500
		7.8%	>	$83,600
		8.8%	>	$174,400
		9.0%	>	$379,150
	Va.	2.0%	>	$0
		3.0%	>	$3,000
		5.0%	>	$5,000
		5.8%	>	$17,000
	Wash.	Žádná		
	W.Va	3.0%	>	$0
		.4.0%	>	$10,000
		4.5%	>	$25,000
		6.0%	>	$40,000
		6.5%	>	$60,000
	Wis. (e)	4.6%	>	$0
		6.2%	>	$10,180
		6.5%	>	$20,360
		6.8%	>	$152,740
		7.8%	>	$224,210
	Wyo.	Žádná	>	
	D.C.	4.0%	>	$0
		6.0%	>	$10,000
		8.5%	>	$40,000

7. Použitá literatura

1. KUBÁTOVÁ, Květa. Daňová teorie a politika. Praha: EUROLEX BOHEMIA. 2000
2. GRÚŇ, Lubomír. Finanční právo a jeho instituty. 2. aktualiz.vyd.Praha: Linde, 2006.
3. -MRKÝVKA, Petr, PAŘÍZKOVÁ, Ivana, RADVAN, Michal, ŠRAMKOVÁ, Dana, NOVÁKOVÁ, Petra. Finanční právo a finanční správa. 2. díl. Vyd. 1. Brno: Masarykova univerzita, 2004.
4. ŠIROKÝ, Jan. Daňové teorie s praktickou aplikací. Praha: Linde Praha. 2006
5. DĚRGEL, Martin. Daňový domicil. Daně a právo. 2006. č. 6
6. VLACH, Pavel,RYLOVÁ,Zuzana. Reforma daní z příjmů od roku 2008.Sagit 2007
7. BAKEŠ, Milan, KARFÍKOVÁ, Marie, KOTÁB, Petr, MARKOVÁ, Hana. Finanční právo. 5. aktualiz. vyd. Praha : C. H. Beck, 2009.
8. Zákon č. 586/1992 Sb., o daních z příjmů, ve znení pozdějších předpisů
9. Zákon č. 595/2003 Z.z. o dani z príjmov, v znení neskorších predpisov
10. LÁCHOVÁ, Lenka. Daňové systémyv globálním světě, 1. vydání. ASPI:2007

Internetové zdroje

www.wikipeda.org

www.jaspi.justice.gov.sk

www.penizenavic.cz

www.ustreas.gov

www.irs.gov

www.taxfoundation.org

www.mesec.cz

8. Summary in English

Taxation of individual income tax

My diploma thesis contents three major parts, which is divided into smaller articles. In the first part I am trying to present individual income tax in general. Place of income tax in system of taxation and concept of income tax, its function and definition. In another article I described historical evolution of individual income tax and distribution of taxes.

The main second part contents definition of individual income tax by revenue act and determination of basic concepts of individual tax by this act. I used comparasion of the old method of counting individual income tax before year 2007 and after tax reform in 2008. Also I practically showed the examples of calculation individual income tax.

In the third part of my thesis I pointed to taxation of individual incomes in Slovakia and European Union.I more focused on taxation in United states and tried to zoom in the main federal system of taxation in USA.

My conclusions for this subject of matter is that taxation of individual income in Czech republic is unnecessarily complicated with the super gross wage and it is just misleading interpretation that the tax burden is in the case of flat tax lower.

Every country has different demand for system of personal income tax and needs to apply different implements accordance with requirements of its own state.

Keywords: individual income tax – income tax - revenue act – super gross wage – flat tax

Klíčová slova: daň z příjmů fyzických osob ze závislé činnosti, daň z příjmů, zákon o daních z příjmů, superhrubá mzda, rovná daň